

MANJŠINE IN PARLAMENT

Prav gotovo je parlament neke države vedno tisto glavno zakonodajno telo, ki odloča o tem, kar poznamo pod latinskim izrazom *res publica* (javne zadeve). Že sama delitev oblasti sega zgodovinsko več stoletij nazaj, ko je francoski filozof Montesquieu v 17. stoletju pisal o treh glavnih oblasteh v državi, ki sta poleg zakonodajne (parlament) še izvršna (vlada) in sodna. Tako si potem moderna država lahko pravično in primerno porazdeli glavne funkcije oblasti. Ta delitev je danes postala sama po sebi umevna.

Rimski parlament je danes v Italiji nosilec zakonodajne oblasti. Poslanci in senatorji odločajo suvereno o vsem, kar zadeva javni blagor. Zato je prisotnost v parlamentu zelo važna in potrebna. Državljeni morajo pri tem čutiti, da jih ta visoka ustanova štiti in brani njih koristi. To gotovo velja tudi za narodne manjšine, ki vidijo v parlamentu jamstvo za veljavnost lastne zaščite. Zato je prav gotovo prisotnost parlamentarcev narodnih manjšin v poslanski zbornici in senatu nujna in koristna. Posvetimo torej temu nekaj vrstic.

Pred dnevi smo v vsedravnem tisku lahko brali, da je ladinski poslanec v rimskem parlamentu (kot predstavnik Tridentinsko tirolskih avtonomistov) zapustil mešano skupino oz. skupino manjšinskih poslancev, ki med drugim zaobjema parlamentarce Union Valdôtaine in Südtiroler Volkspartei. Prestopil je v vrste *Oslička* (Prodi), ki doseže s tem zadostno število za ustanovitev samostojne poslanske skupine. Verjetno je to sad domene med Prodiem in bocensko SVP, ki bosta skupno nastopila na bližnjih evropskih volitvah.

Narodne manjšine v Italiji imajo danes svoje parlamentarce v glavnem kot izraz svojih samostojnih strank (kot Dolina Aosta in Južna Tirolska). Nekaj podobnega so imeli do nedavnega tudi Sardinci. Drugi pa so tudi bolj razpršeni po vsedravnih strankah. Kaj pa Slovenci? V dobi med obema vojnama ali bolje do še možnega delovanja italijanskega parlamenta pod fašizmom, smo imeli Slovenci svoje samostojno parlamentarno predstavništvo v Rimu. Poslanci slovenske lipove vejice (tudi povezani z južnotirolsko planiko) dr. Karel Podgornik, dr. Josip Vilfan, dr. Engelbert Besednjak in duhovnik Virgil Šček so bili neutrudni in pogumni zagovorniki pravic Slovencev v Italiji do Mussolinijevega terorja.

Kot že napisano, je danes manjšinsko predstavništvo drugače porazdeljeno. To velja tudi za Slovence. Na žalost sedaj nimamo Slovence več samostojnega predstavnika v parlamentu (poslanski zbornici ali senatu). Že v vsem povojnem obdobju predstavlja slovensko manjšino parlamentarec, izvoljen na italijanskih levičarskih listah. Le pri dveh zadnjih volitvah za senat je slovenski kandidat predstavljal vse politične sile Oljke, torej tudi Slovensko skupnost.

Vsekakor pa je potrebna solidarnost vseh manjšinskih strank v Italiji tudi danes. Upajmo, da se bo vse to pokazalo še v bodoče. Pred nami so volitve za evropski parlament, ko se navadno (kot že v preteklosti) najbolj izkaže medmanjšinsko sodelovanje. In prav to bi gotovo bilo primerno tudi sedaj.

ANDREJ BRATUŽ

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

POMAGAJMO TRPEČIM IN PREGANJANIM!

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrodelne organizacije.

NOVI GLAS

VOJAŠKE IN POLITIČNE POBUDE

TRAGEDIJI NA BALKANU NI VIDETI KONCA

DRAGO LEGIŠA

Medtem ko pišemo, še ne vemo, če je Rusija sprejela poziv zahodnih držav, med njimi zlasti ZDA, naj aktivneje sodeluje pri poskusih, da se pogasi ogenj na Balkanu, ki grozi, da se spremeni v požar nepredvidljivih razsežnosti. Poziv Moskvi je v tem smislu posredoval glavni tajnik Atlantske zveze Solana po zborovanju zunanjih ministrov vseh 19 držav članic. Zborovanje je bilo 12. t.m. v Bruslju. Veliko pričakovanje vlada za potek srečanja med zunanjima ministroma ZDA in Rusije v torek, 13. t.m., v Oslu. Prejšnji teden se je končno oglašil glavni tajnik *Združenih narodov* Kofi Annan in se neposredno obrnil na jugoslovanskega zveznega predsednika Miloševića s pozivom, ki vsebuje pet točk: prekiniti je treba sovražnosti na Kosovu; srbska vojska naj se umakne s tega

ozemlja; begunci naj se vrnejo na svoje domove; na prizadeto ozemlje naj se začasno nastanijo mednarodne vojaške enote, ki naj varujejo Albance in Srbe; stanje na Kosovu naj nadzoruje skupina mednarodnih opazovalcev. Kofi Annan je pristavil, da je pripravljen osebno obiskati Beograd in se srečati z Miloševićem.

Besede glavnega tajnika ZN dokazujejo, da skuša svetovna organizacija opravljati nalogo, zaradi katere je nastala; poleg tega je treba priznati, da je Kofi Annan vsaj posredno priznal legitimnost vojaškega posega Atlantske zveze in s tem znatno utišal kritike, ki so prihajale tudi iz nekaterih krogov samih držav članic NATO, pri čemer je gotovo prednjačila Italija.

STRAN 2

ZAKAJ IN ČEMU NEDELJSKI REFERENDUM

Med narekovajem je dobesedni prevod vprašanja, ki ga bodo upravičenci lahko prebrali na glasovnici. Že na prvi pogled izhaja, da takšno besedilo lahko pravilno razumejo le strokovnjaki. Poleg tega se moramo zavedati, da je pozornost javnosti v zadnjih tednih preusmerjena k dramatičnemu razpletu dogodkov na Balkanu. Sredstva javnega obveščanja pa niso iz razumljivih razlogov mogla ustrezno in natančno obrazložiti predmeta ljudskega glasovanja.

Kar zadeva bralce našega časnika in sploh pripadnike slovenske narodne manjšine v Italiji, je popolnoma razum-

V nedeljo, 18. t.m., bo v Italiji referendum ali ljudsko glasovanje. Volilni upravičenci so vabljeni, da se izrečejo o "odpravi glasovanja, ki zadeva proporcionalno razdelitev 25 odstotkov sedežev v poslanski zbornici".

ljivo, da bo takšna ali drugačna odločitev le kaplja v morje. Zato se prav gotovo ne splača trošiti energij, saj bi slednje mnogo in zares koristneje lahko uporabljali za rešitev in ureditev naših manjšinskih zadev. Ker smo že pri problemu parlamentarnega predstavništva, mislimo, da je prav, če spet poudarimo, da naša manjšina zaradi pomanjkljive zakonodaje nima svojih pred-

stavnikov v zakonodajnih zborih, to je v senatu in poslanski zbornici. Republika Slovenija je tako pravico zagotovila z ustavo obema svojima manjšinama, italijanski in madžarski, ne glede na število njihovih pripadnikov. Slednje je neprimerno manjše od naše v Italiji.

Zdaj pa kratko pogledjmo, o čem se bodo prihodnje nedeljo izrekli italijanski volivci.

Rimska poslanska zbornica ima 630 poslancev. Po dose-
danih volilnih predpisih 475
ali 75 odstotkov poslancev je
izvoljenih v volilnih okrožjih.
To pomeni, da je v vsakem okrožju izvoljen kandidat, ki prejme največ glasov. Ostalih 155 poslancev, torej ostalih 25 odstotkov, je izvoljenih po proporcionalnem sistemu, kar pomeni, da se poslanski sedeži dodeljujejo kandidatom listam po proporcionalnem sistemu. Vsak upravičenec je na volišču dobil dve glasovnici: roza barve je bila za enokrožne volitve, sive barve za proporcionalne. Predlagatelji referenduma bi radi ohranili le glasovnico roza barve in bi torej radi odpravili proporcionalno kvoto. Proti večinskemu sistemu so zlasti manjše politične stranke in stranke, katerih korenine segajo daleč v preteklost.

STRAN 2

02 Janez Povše
VOJNA NA BALKANU SPREMINJA SVET...

03 Ivan Žerjal / intervju
TOMAŽ SIMČIČ

05 p. Janko Hajšek
S KONGRESA O MLADINSKI PASTORALI

06 Damijan Terpin
DEKLARACIJA SLOVENIJE O NAŠI ZAŠČITI

07 Matjaž Rustja
PODELITEV NAGRADE VSTAJENJE

07 Jurij Paljk
PLEČNIKOVA SAKRALNA UMETNOST

08 Ivan Žerjal
OBČNI ZBOR SINDIKATA SLOV. ŠOLE

11 Igor Devetak
NEPREČENLJIVI DOKUMENT

12 Erika Jazbar
ZGOŠČENKA S TRINKOVO GLASBO

15 Igor Cotič / pogovor
DAVID GERGOLET O USPEHU MLADOSTI

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

TRAGEDIJI NA BALKANU...

Javier Solana je v članku, ki ga je v ponedeljek s poučkom objavil najbolj razširjeni italijanski dnevnik, med drugim napisal, da "se NATO ne bojuje z Jugoslavijo, da ni proti njenemu ljudstvu, temveč proti vladi, ki je zlorabila svojo oblast in povzročila vojno proti svojim državljanom na Kosovu." Pristavil je, da "ne more biti demokratičnega in večetničnega Kosova, kjer njegove narodnostne skupnosti živijo v miru, če se ne bodo sprejeli pogoji, ki jih družno postavljajo Kofi Annan, Evropska zveza in NATO".

Letalski napadi se medtem nadaljujejo in se celo stopnjujejo. Hkrati se nezadržno nadaljuje tudi beg kosovskih Albancev v sosedno Albanijo, Makedonijo in Črno goro, kar

predstavlja pravo pravcato katastrofo neslutene razsežnosti. Pred njo se do zdaj kažejo nemočne vse pristojne mednarodne organizacije in ustanove. V zadnjih dneh je baje padla odločitev, da bo beguncem v Albaniji priskočilo na pomoč 8 tisoč vojakov Atlantske zveze. Toda begunci so tudi v Makedoniji in Črni gori. Kaj bo z njimi, če se stanje na Kosovu ne umiri?

Medtem je iz Beograda udarila v svet novica, da je vlada predlagala zveznemu parlamentu, naj zaprosi za priključitev Jugoslavije ruski in bjeloruski federaciji. Očitno je, da gre predvsem za Miloševićovo propagandistično gesto, kar je sicer znak, da ima beograjski politični mogotec bujno domišljijo, vendar je to lahko smatrati tudi za dokaz, da se je že začel prijemati za vsako rešilno bilko. Ni treba, da si pravni ali politološki izvedenec, da boš uvidel, da je takšen načrt dejansko neizvedljiv, saj vemo, da je federacija, ki je nastala na ruševinah sovjetskega imperija, na zelo trhljih in majavih nogah. Ko so znanega zdravnika in velikega človekoljuba dr. Schweitzerja vprašali, kateri je najhujši greh na tem svetu, je odgovoril: "neumnost". Na ta njegov odgovor smo se spomnili, ko smo zvedeli za omenjeni Miloševićev predlog.

Razvoj dogodkov na Balkanu je do zdaj jasno dokazal, kako pravilno gleda na dogajanje papež Janez Pavel II., ko se dosledno in vztrajno zavzema za rešitev krize z miroljubnimi sredstvi, to je s pogajanjem med vsemi prizadetimi stranmi. "Vojna ni nikdar bila in ne bo nikdar primerno sredstvo za reševanje problemov med državami," je dejal na Božič lani; "je avantura, ki nima povratka, in pot, ki ni vredna človeka." Nič čudnega zato ni, če je v zadnjem času nunciatura v Beogradu kraj, kjer se tako rekoč dnevno zbira tuji veleposlaniki in skušajo najti izhod iz prav zares velikanske zagate ter zlasti narediti konec sedanji moriji.

NA KOROŠKEM

HAIDER NOVI DEŽELNI GLAVAR

Mesec dni po deželni volitvah (7. marca) ima Koroška spet polnomočno vlado. Minuli četrtek so poslanci vseh treh strank volili novega deželnega glavarja in, kot so mnogi predvidevali, je to po že marčevski zmagi postal Jorg Haider. Poleg novega glavarja bo v deželni hiši "vladalo" še šest novih poslancev, med njimi ena ženska. Šestintrideset poslanskih mest je bilo razdeljenih takole: FPO ima 16, SPO 12 in OVP 8. Ljudska in socialdemokratska stranka imata tudi novega predsednika: prva Klaus Wutte in druga Dieter Hallarja.

Na volitvah se je Ljudska stranka vzdržala glasovanja, medtem ko so socialisti z vsemi 12 glasovi podprli lastnega kandidata Herberta Schillerja, ki je zdaj drugi zastopnik deželnega glavarja; prvi je svobodnjak Mathias Reichold. Brez posebne funkcije bo v vladi ostal tudi dosedanji deželni glavar Zernatto in s svojimi izkušnjami pomagal pri graditvi nove Koroške.

Jorg Haider ima veliko načrtov. V njih je govor tudi o sodelovanju s Slovenijo in slovensko manjšino. Prizadeval naj bi si tudi koroško gospodarstvo z repa avstrijskih dežel spraviti naprej.

RB

POLITIČNI ZLOČIN V BEOGRADU

V še nepojasnjenih okoliščinah je v nedeljo, 11. t.m., pred svojim domom v Beogradu bil ubit časnikar in izdajatelj dnevnika *Telegraf* in tednika *Evropjanin* Slavko Curuvija. Miloševićeva vlada je lani oktobra z odlokom ukinila oba časnika. Curuvija je svoj tednik nato tiskal v Črni gori in ga kot nekakšno tihotapsko blago skušal širiti po Srbiji. Srbski tisk je zločin sicer omenil, a brez poudarka in na nevidnem mestu.

KANCLER SCHRÖDER NA KRMILU

NOVA NEMŠKA POLITIKA (2)

JOŠT ŽABKAR

mogla skoro nič pomagati pri življenjskem vzponu. Je torej "self made man". In kako gre naprej - to je pa stvar bodočnosti. Gotovo bo morala vlada kmalu povedati, kako misli odpravljati brezposelnost in še posebej brezposelnost mladih. In povedati bo morala tudi, kaj misli o dvojnem državljanstvu italijanskih, španskih, portugalskih, turških, kurdskih in še drugih priseljencev, ki bi imeli in obdržali staro državljanstvo, temu pa bi pridali še nemško. Ker so socialdemokrati na zadnjih regionalnih volitvah obljubili uvedbo dvojnega državljanstva, so verjetno deželne volitve v Hesse- nu izgubili.

Končno pa se bo uspeh socialdemokratsko-zelene vlade meril na eni sami stvari: delo (delovna mesta). Če ne bo brezposelnosti ali če bo majhna, potem bo vlada imela uspeh in zaupanje ljudi, če bo pa brezposelnost velika, potem bodo nastali problemi. In na številu brezposelnih se meri tudi uspešnost kapitalizma. Če ni brezposelnosti, je kapitalizem dobra stvar. Če je brezposelnost, je kapitalizem slaba stvar, pa naj se pojejo potem še taki slavospevi o kapitalističnih dobrotah. Odklenalo je komunistični ekonomiji in nikjer ne stoji zapisano, da je kapitalistična ekonomija večna resnica. Baza vsega pa je delo in ne kapital.

KONEC

Že nekaj časa je znano, da ima vlada v poslanski zbornici (Bundestag) absolutno večino, v zbornici dežel (Bundesrat) pa te večine nima. Praktično to pomeni, da krščanski demokrati lahko odbijejo celo serijo zakonov, ki jih vlada predloži. Možnosti sta v tem slučaju dve: ali se vlada pogaja z opozicijo ali pa se razpišejo nove volitve. Teoretično bi šli krščanski demokrati lahko v vlado in s tem sklenili koalicijo s socialdemokrati. To se verjetno ne bo zgodilo - ampak vse je vsaj v teoriji mogoče.

Za povprečnega človeka je bilo precej presenetljivo, da so zeleni šli v vlado. Določena propaganda jih je smatrala za utopiste, ki so bolj ali manj nevarni za državo. Res je, da so v svoji ne ravno dolgi zgodovini radi delali preglavice državi in policiji. To se je godilo posebno takrat, ko je bilo potrebno vzeti iz elektrarn atomske odpadke in jih peljati v glavem v Francijo v predelavo. Velik del žurnalistične publicistike je takrat grmel proti njim. Eden od glavnih predstavnikov zelene stranke je bil (in je še danes) Joschka Fischer, ki je v sedanji vladi zunanji minister. Nekateri trdijo, da je v mlajših letih brcal žogo po katoliških župnijskih športnih igriščih.

Veliko prahu je dvignil odstop socialdemokratskega ministra za finančne zadeve Lafontaine, ki je bil do odstopa številka dva v vladi, istočasno pa je bil tudi vodja socialdemokratske stranke. Brez vsakega slovesa je pobral šila in kopita in odšel v domači Pfalz ter se zaprl v

svojo hišo. Ko se je pustil dalj časa oblegati od žurnalistov in telekamer, je šel na teraso svoje hiše in držal v naročju malega sina. Ni pa znil niti ene besede o vzrokih svojega odstopa. Najbrže je mislil kot odločujoči minister za ekonomske zadeve uresničevati Keynesove ideje (Keynes je pa za evropsko in nemško industrijo in banko verjetno kot rdeča preproga, ki jo španski bikoborec drži biku, da se vanjo zaleti).

Glavno besedo bo gotovo imel v bodočnosti kancler Schröder. Njegov oče je kot navaden vojak padel v Nemčiji pri zadnjih operacijah na rusko-nemški fronti. Mati pa mu kot navadna delavka ni

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

VOJNA NA BALKANU SPREMINJA SVET IN NAŠO PRIHODNOST

Ob vojni na Balkanu se zdi, kot da smo se znašli v svetopisemskih časih. V dolgih stoletjih namreč, ko so si sledile katastrofe in čudeži. Sama vojna je tako strašna, da v njej upravičeno vidimo katastrofo v prvi osebi, pri čemer o čudežu lahko samo sanjamo. Toda predverje čudeža je iskanje širših razlogov, zakaj je do najnovejše vojne "v osrčju Evrope" sploh prišlo. Dejstvo je namreč, da se je svet v zadnjem desetletju bliskovito spremenil. Vse bolj postaja ena sama celota, ob tem pa je bilo mogoče zaznati vse večje razlike med razviti in nerazviti. Kako so se mogle razlike med bogatimi in revnimi tako poglobiti? Človekov izračun je bil verjetno takle: razviti svet si prizadeva za še večjo razvitost in v neki doledni prihodnosti se mu bo pridružil tudi revni svet in mu postal podoben. Zgodilo pa se je ravno obratno. Svet je res pričel postajati vse bolj en sam, vendar na način, ki ga nismo pričakovali. Revni so pričeli trumoma prihajati v dežele razvitih, kar je vojna na Balkanu pospešila s tako rekoč nadzvočno hitrostjo. Preseljevanje narodov poteka dobesedno pred našimi očmi in se nam bliža.

Vojna je človeška katastrofa, toda pot iz nje kot da je že vnaprej začrtana. Nihče nam-

reč ne more biti več ravnodušen ob stiskah narodov in posameznikov, kjer koli se že nahajajo. Nihče ne more več zatiskati oči pred dejstvom, da je v svetu ogromno revščine, bede in pomanjkanja, ki jih z dosedanjo požrtvovalnostjo in dobrimi deli nismo mogli odpraviti. Kot da dobra volja in čisti nagibi razvitega sveta niso mogli preprečiti velikih pretresov in tragedij. Izhod iz sedanje stiske, ki se ji pravi dramatična vojna, pa je prav gotovo v še večji človečnosti, v še večji solidarnosti s sočlovekom, z bližnjim. Bližnji seveda ni le tisti dobesedno ob meni, bližnji je vsakdo, ki živi pod tem nebom na tej zemlji, čeprav oddaljen tisoč kilometrov ali še dosti več. Res, čez noč moramo biti človeški in graditeljski ne le v ožjih prostorih, v katerih živimo, pač pa tudi v misli na svet v celoti. Zdi se, da nimamo druge izbire, ker so ubogi, tlačeni, preganjeni in revni že na poti k nam, če smo jih povabili ali če jih nismo. Pravo izbiro je torej videti v še večji človečnosti do vseh. In večja človečnost do vseh je že sama po sebi rešitev, saj je v bistvu božji nadih. Božji nadih pa v svetu zmagujoče in odrešilno zaživi, kadar ga človek odprto in prepričano sprejme.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
 TEL 0481 533177
 FAX 0481 536978
 E-MAIL noviglas@tmedia.it
 34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
 TEL 040 365473
 FAX 040 775419
 E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
 ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
 IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
 REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
 TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
 NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
 IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
 LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
 INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
 POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
 CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

VOLITVE IN ZAŠČITA

INTERVJU / TOMAŽ SIMČIČ

SLOVENSKA SKUPNOST ZA MANJŠINSKO SODELOVANJE

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na zadnji seji obravnavalo številna vprašanja, ki so v tem času pomembna za slovensko manjšino v Italiji. Med njimi izstopajo seveda nedeljski referendum v Italiji in junijske volitve v evropski parlament. V središču njenih prizadevanj pa ostaja skrb za pravično manjšinsko zaščito.

V zvezi z referendumom, ki bo potekal 18. aprila in s katerim bi predlagatelj želeli odpraviti delež s proporcionalnim sistemom izvoljenih predstavnikov, je Slovenska skupnost pristopila v Odbor za NE. Ugotavlja namreč, da bi bila izvolitev predstavnika slovenske manjšine v parlament bistveno težja v čistem večinskem volilnem sistemu, še posebej ob večkrat najavljenem zmanjšanju števila parlamentarcev in v večjih volilnih okrožjih. Vsekakor Slovenska skupnost vztraja na zahtevi po zajamčenem zastopstvu v političnih telesih, saj gre za pomembno zaščitno normo, ki jezikovnim manjšinam jamči možnost političnega delovanja in ki ni neznana italijanskemu pravnemu redu. Iz navedenih razlogov Slovenska skupnost poziva svoje volivce, naj na nedeljskem referendumu glasujejo za NE.

Deželno tajništvo je dalje obravnavalo problem sprejemanja zaščitnega zakona v rimskem parlamentu. Zamrznitev postopka v parlamentarni komisiji za ustavna vprašanja se namreč na zaskrbljujoč način nadaljuje, kar je potrdil predsednik poslanske zbornice Luciano Violante na nedavnem obisku v Ljubljani.

Na evropskih volitvah bo Slovenska skupnost nastopila z južno-tirolsko manjšino, kakor je v njeni tradiciji. Doslej so se namreč poslanci manjšin tako v rimskem kakor v evropskem parlamentu vselej dosledno zavzemali tudi za slovensko manjšino, zato je volilna povezava z SVP nadaljevanje dobro utečenega sodelovanja. Ob tem se letos ponuja možnost kandidature slovenskega predstavnika na listi SVP, kar je za SSK in nasploh za vso slovensko manjšino priložnost za pomemben volilni prispevek evropski politiki sožitja in prizadevanj za pravice narodnih manjšin.

ZASEDANJE ZVEZE FISC (KATOLIŠKIH TEDNIKOV) V FAENZI

V dneh od 15. do 17. aprila bo v mestu Faenza v Emiliji letno zasedanje Italijanske zveze katoliških tednikov (FISC), ki je lansko jesen v Rimu dobilo novo vodstvo. Sedanje zasedanje bo posvečeno vprašanju priseljencev, ki je zlasti v tem času še posebno aktualno in pereče.

Na zborovanju v Faenzi bodo razni strokovnjaki osvetlili različne aspekte tega problema. Med drugimi bodo kot predavatelji sodelovali trije kardinali. Na programu pa je tudi nastop notranje ministrice Russo Jervolino. Predvidena je tudi okrogla miza časnikarjev.

Zadnja zasedanja te zveze so bila jeseni v Tridentu, v Mestrah in nato kongres v Rimu.

DANAŠNJI PROBLEMI SLOVENSKE ŠOLE

IVAN ŽERJAL

Bi nam lahko na začetku orisali stanje šolstva v Italiji?

Rekli bi lahko, da je temeljna značilnost italijanskega šolstva danes nedorečenost. Zadnji res celostno zamišljen poseg v šolstvo v Italiji ostaja Gentilejeva reforma. Po vojni je sicer parlament sprejel nekatere ukrepe, ki so korenito posegli v šolsko ureditev - pomislimo na primer na uvedbo enotne nižje srednje šole, na soudeležbo v šolskih zbornih organih ali na prenovno programov osnovne šole - ni pa uspel domisliti organskega preustroja, ki bi šoli v Italiji omogočil, da bi zares zakorakala v štrc s časom. V veliki meri je to posledica dejstva, da zaradi različnosti interesov parlament ni bil v stanju izbirati. Tako naj bi bila šola istočasno masovna in elitna, splošno-izobraževalna in poklicna, humanistična in tehnična, demokratična in menedžerska itd. Zadostiti tako različnim in celo protislovnim zahtevam pa je marsikdaj nemogoče.

Kaj predvideva nova šolska reforma?

Pravzaprav bi bilo treba govoriti o reformah v množini. A pojdemo po vrsti. Reforma, ki je v teku in o kateri danes največ pišejo, predvideva, da bodo šole v bodoče avtonomno dopolnjevale državni predmetnik, prilagajale učne vsebine, urnik, šolski koledar, metodologijo dela. Seveda to ne pomeni, da bodo šole v Italiji avtonomne v anglosaškem smislu. V državni pristojnosti bo namreč ostalo prav to, kar bi bilo odločilno za resnično avtonomijo: imenovanje osebja. Daljnosežnejši se mi zdi zakon, ki je sicer v veljavi že skoraj deset let, a so ga začeli izvajati šele letos: gre za zakon, ki predvideva obveznost posebne fakultete za bodoče učitelje ter dvoletne podiplomske specializacije za bodoče profesorje. Omeniti moram še zakonski osnutek o reformi šolskih ciklusov: to bi res bil oni organski preustroj, o katerem sem prej govoril, vendar je vprašanje, kakšna bo njegova usoda v parlamentu.

Ali te reforme prinašajo slovenski šoli kaj novega?

V do danes objavljenih pooblaščenih odlokih - reforma v zvezi z avtonomijo je namreč še v teku - je slovenska šola izrecno omenjena v odloku, ki določa številčne parametre, katerim naj bi zadostile bodoče avtonomne šole. Odlok predvideva, da lahko slovenske šole dobijo avtonomijo, tudi če omenjenih parametrov ne dosega, kar je za našo realnost nedvomno zelo pomembno.

Slovinci smo vedno zabtevali avtonomijo za našo šolo. Sedaj je ta avtonomija tu. Je taka, kot smo si jo želeli?

Slovinci smo v okviru šolske preureditve zbornih organov leta 1974 postavili zahtevo po ustanovitvi samostojnega deželnega zbornega organa ter po imenovanju funkcionarja - intendanta, ki bi za slovensko šolo imel funkcijo po-

Vprašanje šolstva in šolske reforme je eno od ključnih vprašanj italijanske države, okoli katerega so se do nedavnega lomila kopja v vročih polemikah (pomislimo samo na spor okoli javnega in zasebnega šolstva). Italijanska država je stopila na pot širokih šolskih reform, ki pa - vsaj za sedaj - ostajajo nedorečene. Ta vprašanja pobliže zanimajo tudi nas, Slovence v Italiji (med drugim je bil ravno v torek, 13. t.m., občni zbor Sindikata slovenske šole za Tržaško, o katerem poročamo na drugem mestu). Kaj nam prinaša reforma? Kakšna je sploh vloga slovenske šole danes? Katerih organov oz. vzvodov se lahko poslužuje? Vsedravnim vprašanjem so se med tem časom pridružila še nova, ki so izrazito krajevnega značaja. Tako je pred kratkim nastala polemika o t.i. vertikalizaciji oz. združevanju ravnateljstev. In še: je šola še vedno eden izmed stebrov ohranjanja narodne identitete Slovencev v Italiji? O vsem tem smo se pogovorili s prof. Tomažem Simčičem, ravnateljem liceja France Prešeren v Trstu in vidnim predstavnikom slovenske šole. Med drugim je bil v preteklosti slovenski predstavnik v Vsedravnem šolskem svetu v Rimu, danes pa je tudi član deželne komisije za slovenske šole.

krajskega in deželnega šolskega skrbnika obenem. Izpolnitev teh dveh zahtev bi imela seveda veliko politično težo, ker bi tako slovenska šola - kot šola - postala direktni sogovornik ministrstva brez potrebe posredovanja italijanskih funkcionarjev ali političnih dejavnikov. Šolska avtonomija, okoli katere se vrti reforma, sicer ni v neposredni zvezi z zgornjimi zahtevami, vendar upamo, da bo odlok o preureditvi zbornih organov in uradov na pokrajinski in deželni ravni končno rešil tudi to našo dolgoletno zahtevo.

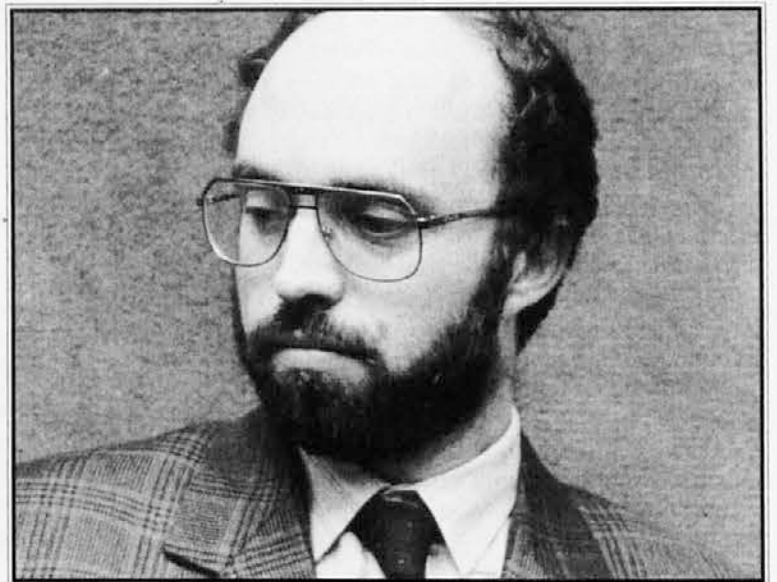
Kaj pa učni načrti?

Šolska zakonodaja vse od leta 1974 profesorskim zborom brez kakšnih večjih formalnosti dopušča možnost prilaganja, dopolnjevanja, tudi spreminjanja ministrskih programov. V tem smislu so šole, tudi slovenske, že danes avtonomne.

V zadnjih časih je prišlo do polemike v zvezi s t.i. vertikalizacijo oz. združevanjem ravnateljstev. Pravzaprav se ni dobro razumelo, kaj se je v resnici zgodilo. Bi nam lahko to pojasnili? Kakšno je uradno stališče predstavnikov slovenske šole?

Pri vsem tem je bizarno, da se na koncu - govorim za tržaško

pokrajino - ni zgodilo nič. Tržaška pokrajinska konferenca, ki naj bi izdelala načrt preureditve šolske mreže, je namreč po neverjetnih proceduralnih zapletih preklcala vse sklepe in predlagala Deželi, da

se v Trstu ohrani status quo, kar je Dežela tudi sprejela. Tako sta bila skupaj z ostalimi preklicana tudi oba sklepa, ki sta zadevala slovenske šole, in sicer o vertikalizaciji v Dolini in pri Sv. Jakobu. Z izrazom vertikalizacija označujemo ukrep, ki enemu samemu ravnatelju dodeljuje celotno osemletko (osnovno in nižjo srednjo šolo). V našem primeru bi to pomenilo, da bi ravnateljica osnovnih šol dolinskega ravnateljstva prevzela tudi nižjo srednjo šolo, ravnatelj nižje srednje šole pri Sv. Jakobu in Rojanu pa tudi osnovne šole šentjakobskega ravnateljstva. V zvezi s stališči slovenskih predstavnikov do omenjene problematike pa naslednje: predlog o vertikalizaciji v Dolini je bil najbrž incident, saj česa takega ni nikoli omenjal noben slovenski predstavnik, ne šolnik ne politik. Drugače je bilo s predlogom o vertikalizaciji pri Sv. Jakobu, katerega so v Šolskem odboru podprle politične komponente, nasprotoval pa mu je Sindikat slovenske šole in to svoje stališče tudi naprej javno zagovarjal. To je v raznih sredinah vzbudilo polemike, češ da bi odločitve Šolskega odbora morale biti obvezujoče za vse njegove komponente. Pri tem bi pripomnil, da je po starem pravilniku za veljavnost sklepov Šolskega odbora veljalo načelo soglasja. Primernejši in nujnejši od omenjenih polemik bi zato morda bil razmislek o novem pravilniku Šolskega odbora, v okviru katerega bi bilo treba po mojem mnenju politične odgovornosti ločiti od stanovskih in strokovnih, šele potem bi lahko načelo soglasja zamenjali z večinskim načelom.

Slovinci smo prisotni v raznih šolskih organih, nekateri od le-teh so bili izrecno ustanovljeni zaradi prisotnosti slovenske šole. Bi nam jih lahko naštevali in orisali njihovo pomembnost?

Slovinci imamo kot priznana narodna manjšina zajamčenega predstavnika v Vsedravnem šolskem svetu v Rimu. V tem trenutku je tam naš zastopnik prof. Enzo Pavletič iz Gorice. Čeprav sklepi

Vsodravnega šolskega sveta za vlado niso obvezujoči, pa je naša prisotnost tam izrednega pomena, saj lahko tako na najvišjem mestu iznesemo svoje predloge in pripombe v zvezi z zakonskimi in drugimi normativnimi ukrepi, ki se tičejo naše šolske stvarnosti. Na deželni ravni vse od leta 1973 deluje Deželna komisija za slovenske šole. V njej so predstavniki šol vseh stopenj ter Slovinci, ki jih imenujeta pokrajinski upravi iz Trsta in Gori-

ce. Tudi mnenja te komisije niso obvezujoča, pa čeprav imajo določeno težo. Zadnjih nekaj let, odkar smo opustili politiko bojkota, pa imamo Slovinci svoje predstavnike tudi v obeh pokrajinskih šolskih svetih, v tržaškem in goriškem. Kljub tej naši razvejani prisotnosti ali pa morda prav zaradi nje mislim, da bi danes le ustanovitev res samostojnega in reprezentativnega deželnega organa s širokimi pristojnostmi, kakršnega že vrsto let pričakujemo, pomenila resnični korak naprej za našo šolo. Ta organ bi bil dejanski predstavnik slovenske šole, odpadle bi polemike, ki jih nujno prinaša dogovarjanje med političnimi komponentami v Šolskem odboru.

Vedno se je govorilo, da je šola eden od stebrov naše skupnosti v smislu vzgajanja k narodni zavesti. V zadnjih letih pa je prišlo - poleg demografskega padca - tudi do določene spremembe v narodnostnem sestavu naše šolske populacije. Povečalo se je število učencev in dijakov iz mešanih zakonov, prisotni pa so tudi učenci in dijaki italijanske narodnosti. Ali to vpliva na vzgojo v narodnem duhu?

Ne. Če starši vpišejo otroka na slovensko šolo, potem najbrž pričakujejo, da bo vzgojen v slovenskem duhu. Seveda, na dlani je, da so minili časi naivnega vzgajanja k narodni zavesti, ne pa samega vzgajanja k narodni zavesti.

Katere poti ubirajo oz. naj bi ubirali šolniki pri obravnavanju tega vprašanja?

Odločilna je tu ljubezen do slovenskega jezika in kulture. Vzgojitelj skrben, ljubeč odnos do slovenskega jezika in kulture je najboljša in obenem prav nič vsiljiva vzgoja k narodni zavesti, sprejemljiva za vse naše dijake, tudi za one iz mešanih ali celo italijanskih zakonov.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
 OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
 V LITURGIČNEM LETU A

 ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
 NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

3. VELIKONOČNA NEDELJA

In glej, prav tisti dan sta dva izmed njih potovala v vas, ki se imenuje Emavs in je šestdeset stadijev oddaljena od Jeruzalema. Pogovarjala sta se o vsem tem, kar se je zgodilo. In medtem ko sta se pogovarjala in razpravljala, se jima je približal sam Jezus in hodil z njima. Njune oči pa so bile zastrte, da ga nista spoznala (...)

Medtem so se približali vasi, kamor so bili namenjeni. On pa se je delal, kakor da gre dalje. Silila sta ga in govorila: "Ostani z nama, kajti proti večeru gre in dan se je že nagnil." In vstopil je, da bi ostal pri njiju. Ko je sedel z njima za mizo, je vzel kruh, blagoslovil, ga razlomil in jima ga dal. Tedaj so se jima odprle oči in sta ga spoznala. On pa je izginil izpred njiju. (Luka 24, 13-16, 28-31)

POT V EMAVS KOT PRISPODOBA
KRISTJANOVE PRIPRAVE NA NEDELJSKO
EVHARISTIČNO SREČANJE

Ob pomembnih dogodkih se radi veliko pogovarjamo, analiziramo dogajanja, delamo zaključke, spletamo vtise in iz njih kujemo načrte. Opazujemo sami sebe ob dogodkih, ki nas tako vznemirjajo v teh dneh, ko vojne tragedije na Kosovu noče in noče biti konec. S svojimi komentarji, analizami, takšnimi ali drugačnimi opredelitvami, s slutnjami, bojznimi, strahovi in z upanji, pa hvala Bogu tudi s solidarnostjo, smo postali sami del žive kronike krvavega dogajanja na Balkanu.

Podobno je bilo z dvema Jezusovima učencema, ki sta na vstajenjsko jutro potovala iz Jeruzalema v Emavs. Dogajanje v Jeruzalemu sta obrnila hrbet in se napotila drugam.

Govorila sta in govorila, z vsakim korakom sta zlagala zgibanko dogodkov ob Jezusovi smrti, analizirala sta vzroke, merila posledice, skratka, z dušo in telesom sta bila vpletena v tragične dogodke Učeničeve smrti. Tudi ko se jima je pridružil skrivnostni sopotnik, sta skupaj z njim nadaljevala raz-

pravlanje. "Mi pa smo upali, da je on tisti, ki bo odkupil Izrael" sta potožila sopotniku. Brez politike, seveda, ne gre! Lahko bi tako hodili in se pogovarjali še dolgo, v nedogled, do konca sveta. Učenca nista in ne bi prepoznala svojega Učitelja. "Njune oči so bile zastrte, da ga nista spoznala." Prepoznala sta ga šele, ko se je sam razodel.

Vstali Gospod je že na poti proti Emavsu zaobrnil njun pogovor. Ni zavračal njunih zaključkov, ni jima očital, da sta malodušna in predana pesimizmu, da sta boječa, ker bežita iz Jeruzalema. Obžaloval je le, da sta tako usodno zapletena v zgolj človeško presojanje dogodkov. Manjkalo jima je razsvetljenje, luč božje besede, predanost in vera v božjo previdnost in v božje načrte. "O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?" Učenca sta dojela velikonočni pomen dogodkov šele na koncu poti, ob šoku nenadnega Jezusovega razodetja, ob lomljenju kruha. "Ko je sedel z njima za mizo, je vzel kruh, blagoslovil, ga razlomil in jima ga dal." Luskinje so jima padle z oči, spregledala sta. V istem hipu vstalega Gospoda ni bilo več. Njegova fizična navzočnost ni bila več potrebna.

Vstali Kristus se nam razodeva po Besedi in po lomljenju kruha. Božja beseda, ki jo skupaj beremo pri nedeljski maši, je ogledalo, v katerem se blešči prava podoba Jezusa Kristusa. Evharistija, lomljenje kruha, udeležba pri oltarni mizi je privilegirani kraj srečanja z vstalim Kristusom. Vsako nedeljo postanemo kristjani deležni razodetja, ki sta ga doživela učenca ob koncu poti v Emavs. Največkrat ga preživimo tako kot učenca, v ujetosti v koordinate našega zgolj človeškega razmišljanja in doživljanja. Kot vsakdanji kruh nam je potrebno razsvetljenje Besede. Tako kot zrak nam je že od ponedeljka naprej potrebno nedeljsko bratsko srečanje, kjer ob lomljenju kruha doživljamo Jezusovo živo navzočnost. Ali kdaj zares tako globoko pričakujemo nedeljsko mašo? Ali smo že kdaj z učencema vzkliknili: "Ali ni najino srce gorelo v nama, ko nama je po poti (ta teden) govoril in odpiral Pisma?"

Razmere, v katerih živijo begunci s Kosova, so nevzdržne. Klici na pomoč so številni. Dobrodelnih akcij je veliko. Kako se odločiti za konkretno, hitro in predvsem zanesljivo obliko pomoči?

Župnija sv. Jerneja, repnabarska župnija in slovenska salezijanska skupnost na Opčinah vam predlagajo eno od zelo konkretnih, nujnih in zanesljivih načinov pomoči. Na Kosovu, v Črni gori in Albaniji imamo slovenski salezijanci tri postojanke in osem sobratov. Dva delujeta v Prishtini, kjer je edina katoliška župnija v mestu s 300.000 prebivalci. Od leta 1992 naprej, ko je bilo že slutiti gro-

zo, katere priča smo v teh dneh, je župnija skrbela za 130 povsem obubožanih družin. Mesto je zdaj skorajda prazno. Prishtina, glavno mesto Kosova, je postalo "mesto strahov". Oba sobrata duhovnika, župnik Nosh Gjollaj (po narodnosti Albanec s Kosova, na asistenci je bil nekaj časa tudi v Marjanišču) in mladi duhovnik Jože Zabret vztrajata in sta ostala na postojanki. Za njuno življenje smo vsak dan v skrbeh. Če Bog da, da se bodo mogli Albanci vrniti na svoje domove, bo treba začeti vse od začetka; nahraniti ljudi, urediti cerkev, zgraditi porušeno župnišče in mladinski center,

vzpostaviti karitativno in pastoralno delo.

V Črni gori je druga postojanka, župnija v Podgorici (bivšem Titogradu). Tudi tu je edina katoliška župnija v mestu, župnik je Andrej Baligač (star 40 let). Kljub veliki revščini in občasnemu obstreljevanju sprejema ljudi, predvsem begunske otroke in vojne sirote, duhovnike in redovnice s Kosova. Zaradi velikega pomanjkanja je materialna in duševna stiska zelo velika. Lani je v Črni gori postal škof naš sobrat Zef Gashi (po narodnosti Albanec s Kosova). Sedež nadškofije je v črnogorskem mestu Baru. Tudi on se oglašja in prosi pomoč

za begunce, zlasti za otroke in mlade.

Dva slovenska sobrata duhovnika, Rudolf Borštnik in Janez Mirtek, delujeta v Albaniji, v mestu Shkoder, ki ga trenutno poplavlja begunci in kjer so potrebe zares velike.

Slovenska salezijanska inšpektorija ima s Kosova šest sobratov: že omenjeni nadškof v črnogorskem mestu Baru msgr. Zef Gashi, sobrat pomočnik Sebo Bekes, ki oskrbuje božjepotno svetišče Marije Pomočnice na Rakovniku, in štiri sobrate v začetni formaciji (pripravljajo se na duhovniško in redovniško življenje), dva sta v Sloveniji in dva v Italiji. Vsi njihovi starši in sorodniki so razkropljeni, delno pa že pobiti. Tudi njim bi bila nujno potrebna pomoč.

Sami boste presodili, kako potreben je tudi vaš delež pri pomoči beguncem, zlasti otrokom in že toliko vojnim sirotam.

V ta namen smo pri **Zadružni Kraški Banki** odprli posebno hranilno knjižico, kjer zbiramo prispevke za begunce. Številka hranilne knjižice je: **D/R n. 76610**. Zbiralno akcijo lahko svoj prispevek odda tudi v podružnicah Zadružne Kraške banke. Hvala za vašo solidarnost!

V imenu slovenske salezijanske skupnosti na Opčinah
 ZVONE ŠTRUBELJ

TRŽAŠKA PREDSTAVITEV DOKUMENTARCA

PO SLEDOVIH KRISTUSA

IVAN ŽERJAL

V sredo, 7., in v četrtek, 8. aprila, so na tiskovni konferenci in s predvajanjem desetega nadaljevanja v Trstu predstavili dokumentarec z naslovom *Po sledovih Kristusa*.

V sredo, 7. aprila, so dokumentarec predstavili v prostorih tržaške škofije, naslednji dan, v četrtek, 8. aprila, pa so v dvorani Baroncini predvajali deseto in zadnje nadaljevanje z naslovom *Križ in...* Predvajanja se je udeležil tudi tržaški škof Evgen Ravignani.

Gre namreč za filmski dokumentarec v desetih nadaljevanjih, ki predstavlja zgodbo Jezusovega življenja skozi oris krajev, kjer je Jezus živel. Film je posnel beneški časnikar Alberto Castellani (na sliki) s pomočjo Giancarla Cappellara. Castellani si je zamislil neke vrste potovanje po krajih, kjer je živel in deloval Jezus. Tako je obiskal zgodovinske svetopisemske kraje v Izraelu, Egiptu, Siriji in Jordaniji ter ujel v kamero najrazličnejše aspekte tamkaj-

šnjih krajev in življenja, ki se v marsičem ne bistveno razlikuje od življenja prebivalcev Palestine v Kristusovem času.

Kot je sam Castellani zapisal oz. dejal na tiskovni konferenci v prostorih tržaške škofije, predstavlja dokumentarec *Po sledovih Kristusa* njegov življenjski načrt. Zakaj se je odločil za film o Kristusovem življenju? Kot sam pravi, se je za to odločil predvsem iz osebne potrebe, da se prek svojega dela sreča s Kristusom. Njegova želja je bila, da se vrne nazaj za dva tisoč let ter da se živi v Kri-

stusov čas in kraje, kjer je živel in deloval. To zato, da ponovno najde bistvo in revolucionarni naboj Kristusovega sporočila. Pripovedovanje skozi teh deset videokaset se oddaljuje tako od hollywoodskih produkcij na svetopisemsko tematiko kakor tudi od tradicionalne katehetske razlage in ima torej, kot je rekel sam Castellani, nekakšen "laičen" pečat. Gre za sproščeno in vsem dostopno pripovedovanje, ki človeka pritegne in mu skuša dopovedati enkratnost Kristusovega življenja in sporočila.

Delo je s teološkega vidika pregledal italijanski biblist Gianfranco Ravasi, velik doprinos pa so dali tudi stiki in sodelovanja s predstavniki judovske in muslimanske veroizpovedi. Tu je Castellani izrecno omenil jeruzalemskega podžupana Davida Cassuta in rimskega imama. Predvsem pa je potrebno povedati, da so delo podprli Italijanska škofovska konferenca, letalska družba Alitalia, založniška hiša Paoline, Krščanski informacijski center (Christian Information Centre) iz Jeruzalema, predvsem pa tržaška zavarovalnica Generali, ki je pravzaprav sam producent dokumentarca, saj je le-ta sad dela njenega centra za proizvodnjo audiovizualnih posnetkov. S tem delom je zavarovalnica prispevala k spoznavanju najgloblje pomena praznovanja jubilejnega leta 2000, ki je, kot je dejal tiskovni predstavnik tržaške škofije Silvano Latin, v vrtnitvi h koreninam krščanstva. Dokumentarski niz *Po sledovih Kristusa* je na razpolago v obliki desetih videokaset, sicer pa ga bo kmalu začela predvajati katoliška satelitska televizija SAT2000. Prevedli so ga že v številne jezike, zanimajo se tudi za slovenski prevod.

TRST / POGLED V BENEŠKO STVARNOST

PRI OGNJIŠČU IZŠLA KNJIGA O VELIKEM SLOVENSKEM ARHITEKTU

FOTOMONOGRFIJA "BENEŠKA SLOVENIJA" PREJELA NAGRADO VSTAJENJE ZA 1998

MATJAŽ RUSTJA

V ponedeljek, 12. aprila, je občinstva polna Peterlinova dvorana v Trstu podelila 36. literarno nagrado Vstajenje za leto 1998. Nagrado je prejela fotomonografija Milana Grega in Žive Gruđen Beneška Slovenija, ki je izšla v lanskem letu pri ljubljanski založbi Družina.

nitvi globljega pogleda v beneško realnost. Živa Gruđen je dejala, da se v enem ali dveh letih nič ni spremenilo v Benečiji, če pa bi pogledali dvajset let nazaj, bi opazili, da Benečija le dviga glavo, da je propadanje doseglo dno in se torej stanje končno le izboljšuje. Milan Grego je dolga štiri leta brskal po skritih (in ne) koticiskih lepe Beneške Slovenije, ujel s kamero nekaj tisoč trenutkov in iz teh izluščil najbolj pomenljive. Ostaja pa še

V Ljubljani so v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti v četrtek, 8. aprila, svečano predstavili knjigo dr. Damjana Prelovška, ki nosi zgovoren naslov Plečnikova sakralna umetnost.

Predstavitve bogato opremljene knjige je uvedel mladi časnikar slovenskega mesečnika Ognjišče Tino Mamič, ki je prisotne najprej pozdravil in jim tudi povedal nekaj podatkov o Ognjišču. Ta revija, ki od začetka izhaja v Kopru, je še danes, ko se tudi na Slovenskem vedno manj bere, po nakladi največji slovenski mesečnik, je tudi najbolj brana, kar je pokazala nedavna razstava. Ognjišče pa izdaja tudi knjige, in to v za slovenski knjižni trg izjemno visokih nakladah, saj je njihova uspešnica *Kratko Sveto pismo v slikah* bila prodana v že 140 tisoč izvodih. Tudi druge njihove knjige prodajo po 35 do 50 tisoč posameznih primerkov, kar je za sedanji čas izjemen uspeh. Tino Mamič je tudi predstavil avtorja knjige Plečnikova sakralna umetnost dr. Damjana Prelovška, ki je sedaj slovenski veleposlanik v Pragi, v mestu torej, kjer je največji slovenski arhitekt Jože Plečnik veliko delal; Čehi pa so mu v sodelovanju s Slovenci prav lansko leto priredili izjemno razstavo. Svojo navezanost na slovenskega arhitekta so Čehi v Ljubljani spet dokazali s prisotnostjo češkega veleposlanika na predstavitvi knjige.

kva tudi zato, ker ni nikdar sprejel enega samega honorarja, plačila za svoje sakralne načrte. Tako je Plečnik ostal za vedno zapisan v zgodovini zaradi svojih cerkev v Ljubljani, Zagrebu, na Dunaju, v Beogradu in drugod. Pri načrtovanju svojih cerkev je Plečnik vedno pazil na izrazito duhovno vsebino, ki jo mora vsaka cerkev imeti, če hoče ustrezati namenu, za katerega je zgrajena. Tako je, recimo, Jože Plečnik izjemno pazil na to, da je pri gradnji cerkve Svetega Duha na Dunaju, ki velja za prvo celostno zgrajeno cerkev v železobetonu na svetu, zgradil tako stavbo, v kateri se človek-verniki počuti tudi in predvsem varnega, kar mora biti lastno vsaki cerkvi. Ker je vse načrte za cerkve Plečnik delal zastonj, je imel tudi veliko naročil, kar pa mu je tudi omogočalo, da je sam skrbel, da se je cerkev zares gradila po njegovih načrtih. Tako je bil Plečnik eden prvih, ki je v cement mešal opečni prah, da je beton dobil toplejši videz.

Dr. Damjan Prelovšek je mnenja, da je Jože Plečnik velik genij, kakršni se rodijo vsakih nekaj stoletij in je svoje življenje v celoti posvetil delu za slovenski narod. Dr. Prelovšek je tudi mnenja, da bi Slovenci prej ali slej morali priti do celostnega pregleda Plečnikovega zajetnega umetniškega opusa, ki bi moralo biti opravljeno sistematično in znanstveno, saj je "Plečnikova arhitektura naš temelj", ker je bil Jože Plečnik tudi edini slovenski predstavnik likovne umetnosti in stavbarstva, ki je zares dosegel svetovno kakovostno raven. "Če ne spoštujemo svoje kulture, dela svojih največjih sinov, kar je Plečnik vsekakor bil, nismo vredni, da kot narod obstajamo!" je bil odločen dr. Prelovšek. Tako je dr. Prelovšek z obžalovanjem tudi povedal, da je bila leta 1996 v Pragi ob veliki Plečnikovi razstavi izdana velika Plečnikova monografija, ki pa je žal Slovenci še nimamo, ker za njen prevod še niso dobili denarja.

Na predstavitvi knjige o Plečnikovi sakralni umetnosti je spregovoril tudi glavni urednik Ognjišča msgr. Franc Bole, ki se je spomnil nastajanja knjige in težav, ki jih tako zajeten založniški projekt prinaša s seboj; toplo se je zahvalil Tino Mamiču, ki je vzdrževal stike med vsemi ustvarjalci knjige.

Knjiga *Plečnikova sakralna umetnost* predstavlja nov pogled na Plečnikovo delo za Cerkev, saj nam ne predstavlja samo Plečnikovih cerkev, ampak tudi kapelice, oltarje, liturgično posodje in pa neuresničene načrte. Knjiga ima 264 strani obsežnejšega formata, krasi pa jo veliko fotografij Plečnikovega dela, ki so jih opravili avtor knjige sam in nekateri sodelavci, med njimi omenimo vsaj še Mirana Kambiča in Eda Primožiča. Spremno besedo je knjigi napisal mariborski pomožni škof Jožef Smej, oblikoval pa jo je Matjaž Jamnik, ki je knjigo tudi tehnično uredil, medtem ko jo je lepo natisnil Gorenjski tisk iz Kranja.

Knjiga bo navdušila vsakega ljubitelja lepega, ker na neposreden in zgovoren način nagovarja bralca in mu jasni pogled na delo enega največjih Slovencev vseh časov.

7

ČETRTEK
15. APRILA
1999

FOTO KEOMA

"Iz sodelovanja obeh (avtorjev) je nastala vsebinsko in grafično dragocena, razkošna knjiga, v kateri dežela pod Matajurjem zaživi s svojo pokrajino in svojimi naselji, svojo naravo in svojimi ljudmi. Milan Grego jo je znal s svojim objektivom ujeti v najznačilnejših podobah njene zelene predalpske pokrajine, Živa Gruđen pa je to fotografsko žetev pospremila z izbranim, kulturno razgledanim in estetsko navdahnjenim besedilom." Tako je med drugim zapisal petčlanski odbor nagrade (prof. Zorko Harej, prof. Zora Tavčar-Rebula, prof. Dioniara Fabjan Bajc, urednik Marij Maver in prof. Martin Jevnikar) v utemeljitev nagrajenemu delu, katerega so izbrali med mnogimi, ki so izšli lani v zamejstvu in v zdomstvu. Nagrada je namreč vedno temeljila (od ustanovitve v septembru 1963) na vrednotah krščanske naravnosti, zvestobe slovenstvu in hotela je ovenčati pesnika, pisatelja ali znanstvenika, ki ustvarja in deluje v težjih razmerah kakor v matični domovini in ima (včasih) zato tudi manjši odziv.

Večer je uvedel predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor in izpostavil dejstvo, da se nam je s tem delom približala najbolj odročna deželica našega zamejstva. Bogata knjiga pa ni le spomenik nešteti lepota zemlje, ampak tudi priznanje beneškemu človeku in njegovemu spoštljivemu odnosu do prsti življenja. Knjiga nagovarja bralca iz polnosti svoje zemeljske stvarnosti: iz svoje narave, arhitekture, zgodovine in etnografije.

Marij Maver je nato v imenu komisije utemeljil izbiro, igralka Radijskega odra Alenka Hrovatin je prebrala uvodni odlomek v knjigo, večer pa je dodatno oplešal še nastop zbora Beneške korenine iz Srednjega, ki ga vodi David Klodič. Denarno vsoto za nagrado je tudi letos poklonila Zadružna kraška banka, v njenem imenu pa jo je avtorjema podelil dr. Marijan Bajc (na sliki). Sledil je prijeten pogovor z avtorjema z izhodiščno točko knjige, ki pa je služila razčle-

veliko neodkrita, veliko je še enkratnih podob za izzivalne publikacije. "Tako" - piše Živa Gruđen v uvodnih mislih h knjigi - "je nastala ta knjiga: fotografov pogled na deželico, ki je v slovenskem prostoru v marsičem svojstvena in skriva v sebi še mnogo neodkrita, ter hkrati vabilo, da se ji približamo, jo spoznamo in zasidramo v zavest kot neločljiv in dragocen del naše celostne narodne biti."

NARODNE VREDNOTE: DILEME NAŠIH ORGANIZACIJ

S tem izzivalnim naslovom vabi Slovenska zamejska skavtska organizacija na okroglo mizo, ki bo v petek, 16. tm., z začetkom ob 19.30 v Finžgarjevem domu na Opčinah. Sodelovali bodo odv. Andrej Berdon, dr. Danilo Sedmak, msgr. Oskar Simčič, prof. Emidij Susič in prof. Zora Tavčar; povezoval bo časnikar Ivo Jevnikar. Skavtska organizacija, ki ima velike zasluge pri vzgoji mladine, želi s to okroglo mizo načeti problem narodnostne vzgoje znotraj slovenskih organizacij v Italiji. Potrebo po poglobitvi problematike in iskanju stvarnih odgovorov so spodbudile v prvi vrsti spremenjene kulturno-politične razmere, spremembe znotraj slovenskih družin in družinskega življenja, dejstvo mešanih zakonov, splošna zmeda glede vprašanja identitete Slovencev v Italiji. Na izredno zanimivo in pomembno srečanje smo zato vabljene vsi, ki verjamo, da so ta vprašanja temeljnega pomena in da bi pomembni odgovori pomenili le še eno izgubljeno priložnost!

POBUDA TRŽAŠKE KARITAS

ZBIRANJE POMOČI ZA KOSOVSKE BEGUNCE

Tržaška škofijska Karitas obvešča, da poteka zbiranje grotne pomoči za begunce s Kosova, ki so se zatekli v Albanijo. Za to je neposredno zaprosila albanska Karitas, še posebej njen oddelek v Skadru.

Trenutno so nujno potrebna zdravila, kot npr.: razkužila, aspirini, sredstva proti mrzlici, vitamini, tančice, preveze, obliži, brizgalke, otroške plenice in podobno za vsakdanjo nego najmlajših ter antibiotiki. Poleg vsega tega so močno potrebna tudi dolgotrajna živila, kot npr.: moka, testenine, riž, sladkor, olje v pločevinkah, otroški piškoti, omaka, sol, kava, mleko in mineralna voda.

Zbrana sredstva se lahko prinesejo na sedež škofijske

Karitas v ul. Cavana št. 15 (tel. št. 040 3185482) vsak dan vključno ob sobotah od 9. do 12. ure, ali pa v zatočišče La Madre v ul. Navali 25 (tel. št. 040-304086) ravno tako vsak dan in ob katerikoli uri.

Omeniti je treba tudi, da je italijanska Karitas (drevo-red Baldelli 41 - 00146 Rim) dala pobudo za zbiranje denarnih sredstev za Kosovo. Denarne vsote se lahko nakažejo na poštni tekoči račun št. 347013, na bančni tekoči račun št. 100807/07 - ABI 3001 CAB 3201 pri zavodu Banco Ambrosiano Veneto v Rimu, podružnica št. 081. Denarni prispevki se lahko prinesejo tudi na sedež tržaške škofijske Karitas.

39. REDNI OBČNI ZBOR SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

SLOVENSKI ŠOLNIKI ZA SVOJ DEŽELNI ŠOLSKI ORGAN

IVAN ŽERJAL

Tajniško poročilo je prebrala druga tajnica Vesna Danieli. Teh zadnjih sedemnajst mesecev mandata izvršnega odbora je bilo v znamenju intenzivnega dela. Sindikat slovenske šole je bil na razpolago svojim članom, njegovo delo pa je bilo vse-skozi tesno povezano z delovanjem šolskega odbora.

Slovensko šolstvo pa še vedno pesti vrsta še nerešenih vprašanj. Eno od teh je zlasti vprašanje avtonomije. Zato slovenski šolniki zahtevajo, naj italijanska vlada ustanovi deželni zborni organ, ki naj bo izraz slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ali pa naj primerne preuredi sestavo in pristojnosti deželne komisije za slovenske šole. Temu organu bi morali priznati pravico do obvezujočega mnenja v zadevah, ki se tičejo slovenske šole, zlasti ko gre za odločanje o šolski mreži in seznamu osebja. V sklopu načrtovanega preustroja šolske uprave je neobhodno potrebna tudi ustanovitev deželnega šolskega urada za slovenske šole. Ta urad naj vodi funkcionar, izbran med rednimi uslužbenci slovenske šole, z vsemi pristojnostmi, ki jih bo predvideval bodoči odlok o preureditvi krajevnih uradov ministrstva za šolstvo.

Drugi nerešen problem je dejstvo, da je Sindikat slovenske šole še vedno nepriznan, in to kljub številnim pred-

V torek, 13. aprila, je v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah potekal 39. redni občni zbor tržaškega Sindikata slovenske šole. Tržaški slovenski šolniki so se zbrali, da bi prisluhnili poročilu o opravljenem 17-mesečnem delu in da bi obnovili vodstvene organe.

FOTO KROMA

stavljenim dokumentacijam in srečanjem. Pri SSS pa se ne morejo otresti občutka, da je edini slovenski sindikat v Italiji komu trn v peti.

V nadaljevanju je bil omejen odlok predsednika republike št. 233 z dne 18.6.1998 o zagotavljanju samostojnosti slovenskim šolskim ustanovam ne glede na število uporabnikov. Končno besedilo je sooblikoval tudi SSS, kot je tudi sooblikoval spomenico, ki jo je šolski odbor izročil šolskima ministroma Italije in Slovenije Luigiju Berlinguerju in Slavku Gabru ob njunem obisku novembra lani. Sodeloval je tudi na srečanjih o posodobitvi kulturnega sporazuma med Italijo in Slovenijo. Ukvarjal se je s problemom

šolskih zgradb, ki so v pristojnosti tržaške občine in pokrajine. Šolski odbor je v tem primeru sklenil, da potrebuje slovenske višje šole vse obstoječe stavbe, ki so prostorsko še pomanjkljive in potrebne večjih in manjših preureditvenih del. Šole naj se ohranijo v sedanjih prostorih pri Sv. Ivanu in naj se prostorsko ojačijo, saj bodo z uvedbo avtonomije uporabniki potrebovali še najmanj 20% večjo prostorsko kapaciteto.

Sicer je končno našel ugodno rešitev problem prejemanja plače v času izpopolnjevanja slovenskih šolnikov na ljubljanski univerzi, sindikat pa je ves čas sledil tudi vprašanju univerzitetnega izobraževanja slovenskih učiteljev in se še vedno bori na vseh ravneh zato, da se bodo slovenski učitelji lahko izobraževali v maternem jeziku na osnovi prilagojenih programov in konvencij s slovenskimi univerzami.

Odbor SSS je že 26. novembra lani sprejel sklep, v katerem, na osnovi obstoječih zakonov in mednarodnih sporazumov in v pričakovanju zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost, zahteva avtonomijo za vse slovenske šolske enote in njihovo financiranje ter ustrezen seznam učnega, pomožnega in upravnega osebja ne glede na število učencev, ampak po kriterijih in potrebah sodobne didaktične ponudbe. Kar se pa tiče vertikalizacije oz. navpičnega povezovanja šol, je sindikat poudaril nezakonskost takih predlogov.

Po poročilih predstavnika v deželni komisiji za slovenske šole Tomaža Simčiča in predstavnika v pokrajinskem šolskem svetu Davorja Pečenka (tu je bila med drugim izražena, tako kot pozneje v razpravi, zelo kritična ocena poteka tržaške pokrajinske šolske konference in delovanja tržaške pokrajinske uprave na tem področju) in po krajši razpravi, kjer je bilo med drugim opozor-

jeno na novo delovno pogodbo šolnikov, so udeleženci občnega zbora izvolili devetčlanski izvršni odbor ter potrdili nadzorni odbor in razsodišče. Izvršni odbor bodo tako sestavljali: Vesna Danieli, Melita Valič, Živka Marc, Barbara Lapornik, Kati Kostnapfel, Alessandra Foraus, Majda Mihačič, Silvana Glavič in Loredana Guštin. V nadzornem odboru bodo še naprej sedeli Iva Bone, Peter Močnik in Marko Oblak, v razsodišču pa Kostanca Mikulus, Milena Padovan in Diana Marchesich.

Občni zbor so pozdravili nekateri ugledni gostje. Tajnica goriškega Sindikata slovenske šole Sonja Klanjšček se je zavzela za sodelovanje in skupno reševanje problemov. Pavel Ferluga, predstavnik Gibanja 23. december, je izrazil ostro kritiko nad pomanjkanjem domovinske goje v šoli. Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič se je zavzel za oblikovanje skupne platforme za primerno pripravo na prehod v tretje tisočletje. Najavil je tudi, da bo sta krovni organizaciji SKGZ in SSO v kratkem dali pobudo za široko javno konferenco o šolstvu. Pokrajinski tajnik in občinski svetovalec Slovenske skupnosti Peter Močnik je poudaril pomen medsebojnega sodelovanja in pozornost svoje stranke do šole. Pedagoška svetovalka Andreja Duhovnik Antonij je poudarila pomen sodelovanja med matico in manjšino, predstavnik šolskega obalnega sindikata Pavlin pa je ostro negativno ocenil dejstvo, da je Sindikat slovenske šole še vedno nepriznan.

Omeniti je treba tudi, da so se pred začetkom občnega zbora udeleženci spomnili nekaterih v zadnjem obdobju preminulih zaslužnih šolnikov: dr. Franca Škerlja, dr. Jožka Baše, Minke Lavrenčič-Pahor, prof. Jožeta Umka, prof. Ivana Sirka in prof. Elvi Miklavc-Slokar.

GRŠKA IN SRBSKA SKUPNOST

PRAZNOVANJE PRAVOSLAVNE VELIKE NOČI V TRSTU

Tudi v Trstu so v nedeljo, 11. aprila, praznovali pravoslavno Veliko noč. V našem mestu sta namreč že stoletja prisotni pravoslavna grška in srbska skupnost, ki sta imeli veliko vlogo v gospodarski in kulturni rasti Trsta.

Trst je postal pred nekaj leti tudi sedež pomembne srbsko-pravoslavne metropolije za Italijo, Slovenijo in Hrvaško; vodi jo metropolit Jovan Pavlovič, ki je v hierarhiji srbsko-pravoslavne Cerkve takoj za patriarhom Pavletom. Ravno patriarh Pavle je bil pred nekaj tedni gost tržaške metropolije in je v Trstu jasno spregovoril o nujnosti miru na Kosovu.

Letošnja pravoslavna Velika noč je seveda potekala v znamenju letalskih napadov zveze NATO na Zvezno republiko Jugoslavijo ter nasilja nad albanskim prebivalstvom na Kosovu. Polnočnega vstajenjskega obreda in slovesne maše v srbsko-pravoslavni cerkvi sv. Spiridiona v Trstu (na arhivskem posnetku) se je udeležilo izredno veliko število srbskih

vernikov, prisoten pa je bil tudi tržaški škof Evgen Ravignani. V svojem nagovoru je bil metropolit Jovan - ki se je pred tednom dni udeležil velikonočnega bedenja v stolnici sv. Justa - izredno oster do zveze NATO. Letalski napadi ne rešujejo t.i. "humanitarne katastrofe" na Kosovu, ampak jo še povečujejo in zaostrejujejo. Zveza NATO pa je z letalskimi napadi kršila vse mednarodne norme o državljskih pravicah in svoboščinah, napada suvereno državo in pomaga albanskim teroristom, ki so že v preteklosti ustrovali srbsko prebivalstvo na Kosovu. Dokument, ki je bil prebran v cerkvi sv. Spiridiona, bo metropolit Jovan poslal veleposlaniku Združenih držav Amerike v Zagrebu.

MLADINSKE KATOLIŠKE ORGANIZACIJE

IZLET PO SLOMŠKOVH POTEH

Slovenske katoliške mladinske organizacije iz zamejstva prirejajo, v sodelovanju z Mavričnim mostom mladih iz Klanca pri Kozini, izlet po Slomškovih poteh, ki bo potekal v soboto, 1., in nedeljo, 2. maja.

Spored izleta je karseda pester. Tako bodo udeleženci odpotovali v soboto, 1. maja, ob 7. uri iz Sežane (če bo treba, bo za zamejce preskrbljen prevoz do Sežane). Mimo Ljubljane in Celja se bodo odpejli v Slomškov rojstni kraj Ponikvo. Tam si bodo ogledali prafarno cerkev sv. Martina. Obiskali bodo tudi podružnično cerkev sv. Ožbalta v Unišah in župnijsko Marijino cerkev na Sladki gori, cerkvi sv. Rozalije v Gabrniku in Olimje, kjer sta na majhnem prostoru združena starodavna božjepotna cerkev in grad; tam si bodo ogledali eno najstarejših lekarn v Evropi. Zatem se bodo izletniki podali v Maribor, kjer bodo večerjali, družabni večer in prenočišče, za kar bo poskrbelo tamkaj-

šnje akademsko katoliško društvo AMOS.

V nedeljo, 2. maja, bodo udeleženci izleta šli skozi mejni prehod na Šentilju v Avstrijo. Vozili se bodo do Št. Pavla v Labotski dolini. Tam si bodo ogledali benediktinsko opatijo sv. Pavla. Pot bodo nadaljevali v Št. Andraž, kjer je bil sedež lavantinske škofije, zatem pa v Tinje in mimo Celovca do Gospe Svete. Pot bo dalje šla ob severnem robu Vrbskega jezera skozi karavanški predor in, mimo Ljubljane, domov.

Vseh razpoložljivih mest je 30, od katerih je 15 na razpolago zamejskim udeležencem. Cena izleta je 70.000 lir in vključuje vožnjo, vodiča, vstopnine, večerjo, prenočišče. Ob vpisu je treba plačati 35.000 lir ter dati ime, priimek in telefonsko številko. Vpisovanje in informacije na uradu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, prvo nadstropje, od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure; tel. 040 370846.

NA STADIONU 1. MAJ

DOBRODELNA PRIREDITEV SLOVENSKEGA KLUBA

V nedeljo, 11. aprila, je na Stadionu 1. maj pri Sv. Ivanu v Trstu potekala dobrodelna prireditev v korist žrtvam vojne na Balkanu, ki sta jo organizirala Slovenski klub in Odbor za ohranitev Stadiona 1. maj. S tem je bila dana pobuda za široko solidarnostno akcijo v korist tako kosovskih beguncev kakor tudi vseh drugih, ki trpijo zaradi ponovnega spopada, ki je zajel Zvezno republiko Jugoslavijo, ne glede na narodno in versko pripadnost.

Nedeljske prireditve se je udeležilo zares veliko število ljudi, ki so s svojo prisotnostjo, predvsem pa s kopicami raznovrstne gnotne in denarne pomoči (nabrali so približno šest milijonov lir in pol) dokazali, da je pri naših ljudeh pojem solidarnosti še vedno živ in prisoten.

Prireditelji so poskrbeli za nadvse pester kulturni spo-

red, ki ga je povezovala Matijka Grgič. Po uvodnem nagovoru zastopnice Slovenskega kluba Darije Betocchi, so nastopili: otroški zbor osnovne šole Fran Milčinski, zbor J. Gallus, solista Ileana Zobec in Aldo Žerjal ob klavirski spremljavi Andreja Pegana, Martina in Marko Feri, Andrejka Možina, Aljoša Saksida, recitatorka Joža Kobal,

harmonikarja Egon Tavčar in Irene Zobec, plesni skupini Show Chance in KD Lonjer-Katinara, igralca SSG Danijel Malalan in Vojko Belšak ter glasbene skupine The Wavers, Kraški ovčarji, Charge in Moron Brothers. MOSP in Slovenski kulturni klub pa sta ob tej priložnosti priredila uspešen srečolov.

ZAČELO SE JE VPISOVANJE V SLOVENSKE JASLI

V ponedeljek, 12. aprila, se je začelo vpisovanje v slovenske otroške jasli v Trstu za prihodnje šolsko leto 1999/2000. Rok bo zapadel 28. aprila letos.

Kot znano, so slovenske otroške jasli odprli pred štiri leti v ulici Paolo Veronese (kjer se že nahajajo italijanske jasli), v lanskem letu pa so prostore prenovili. Razpoložljivi prostori so že tretje leto polno zasedeni. Letos obiskuje slovenske jasli petnajst malčkov od starosti treh mesecev do treh let, za katere skrbijo štiri vzgojiteljice.

Kot že rečeno, bo vpisovanje v slovenske jasli trajalo do 28. aprila, poteka pa na naslednjih krajih: v jaslih v Domju in v ul. Archi 4 ob ponedeljkih od 14. ure do 17.30 ter ob torkih in četrtek od 9.30 do 11.30. Starši (od katerih mora biti vsaj eden Slovenec) pa lahko vpišejo svoje otroke tudi ob sredah, in sicer v občinskem uradu za stike z javnostjo na Velikem trgu (trgu Unità) št. 4 v Trstu z urnikom od 12.30 do 15. ure.

OBVESTILA

SLOVENSKA ZAMEJSKA skavtska organizacija vabi na okroglo mizo *Narodne vrednote: dileme naših organizacij*, ki bo v Marijanišču na Opčinah v petek, 16. aprila, ob 19.30.

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 19. aprila, na predavanje Marijana Slokarja z naslovom *Kirova veličina z besedo in podobo skozi perzijski čas in prostor*. Predavanje z diapozitivi bo v Peterlinovi dvorani v Donzettijevi ulici št. 3 s pričetkom ob 20.30.

TRŽAŠKA KNJIGARNA, ul. sv. Franciška 20 v Trstu, vabi v sredo, 21. t.m., ob 18.30 na odprtje razstave akverelov in olj z naslovom *Odsevi solin slikarke Aljoše Križ iz Pirana*. Sodelujeta kitarista E. Komar in A. Močnik. Vljudno vabljeni!

V NEDELJO, 25. aprila, bo v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, ob 17. uri nastopila dramska skupina iz Štandreža z veseljoigro *Zares čuden par*. Vljudno vabljeni!

SOS, SOS, SOS, javi se za prostovoljno delo! Veliko oseb potrebuje pomoč in spremstvo. Pridruži se nam in pošlji dopis v rokopisu s svojimi osnovnimi podatki in zanimanji za Zadržni center za socialno dejavnost, ul. Cicerone 8, 34100 Trst.

DAROVI

V SPOMIN na prof. Elvi Slokar darujeta Diomira in Drago Bajc 100.000 lir za Sklad Oton Bercé.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: družina Bizjak v spomin na Pepija Prelca 50.000 lir.

ZA CERKVENI pevski zbor od Sv. Ivana: Alenka Rudež

v spomin na Valerijo Buzečan-Hrvatino 50.000 lir.

V SPOMIN na dobro in prijazno Marijo Birsu, na požrtvovalno kolegico prof. Elvi Slokar ter na nesebično, blago Valerijo Buzečan-Hrvatino daruje Ksenija Levak 150.000 lir, in sicer 50.000 lir za odsek Vincencijeve konference pri Sv. Ivanu v Trstu ter 100.000 lir za cerkev v Sočergu.

LOJZKA FILIPPI daruje 50.000 lir za s. Mirjam Praprotnik v Albaniji; N.N. iz Brega daruje 25.000 lir za slovenske misijonarje na Madagaskarju.

ZA KARTAS 100.000 lir in po 50.000 lir za cerkev v Mavhinjah in za društvo Cerovlje-Mavhinje darujeta Božena Terčon in Jelka Terčon-Šah v spomin na pokojno teto Marijo Mokole vd. Terčon.

ZA CERKEV v Sočergu: Štefka in Nereo Veljak 50.000 lir v spomin na Valerijo Buzečan por. Hrvatino.

ČESTITKE

Uredništvo in uprava *Novega glasa* se veselita z BARBARO RUSTJA in MARTINOM BRECELJEM ter jima voščita obilo sreče in veselja na skupni življenjski poti.

Dne 10. t.m. sta si obljubila večno zvestobo BARBARA RUSTJA in MARTIN BRECELJ.

Svojemu dolgoletnemu deželnemu tajniku in njegovim izvoljenim iskreno čestita in vošči Slovenska skupnost.

PRI SVETEM IVANU IN NA OPČINAH

TRŽAŠKI KONEC TEDNA V ZNAMENJU GLASBE

Konec prejšnjega tedna je na Tržaškem potekal v znamenju glasbe. To še zlasti velja za nedeljo, 11. aprila, ko sta potekala, skoraj v istem času, dva lepa koncerta.

Začnimo s prvim koncertom, ki je potekal v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. Koncert je bil v okviru jubilejne 30. zborovske revije Primorska poje 1999, ki jo prirejajo Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, ob tej priložnosti pa se jim je pridružil še svetoivanski Marijin dom.

Na nedeljskem svetoivanskem koncertu so nastopili Vokalna skupina Porto-

rož, ki jo vodi Ivan Vollmeier, Dekliški zbor Danica z Vrha (na sliki zgoraj), ki ga vodi Patricija Rutar Valič,

Moški zbor upokojencev Breg iz Boljunca pod vodstvom Antona Glavine, Mešani zbor Pod lipo iz Barnasa

pod vodstvom Nina Specogne, Mešani zbor Svet Peter pod vodstvom Danjela Grbca, Pevski zbor Štandrež, ki ga vodi Tiziana Zavadlav, in Mešani zbor Peter Jereb iz Cerknega, ki ga vodi Vanja Lampič. Spored je povezoval Igor Merku, ki je ob tej priložnosti na kratko orisal vlogo in dejavnost svetoivanskega Marijinega doma in domačega cerkvenega zbora. Na svetoivanskem koncertu so tudi podelili zborom spominsko priznanje ob 30-letnici revije Primorska poje.

Drugi koncert pa je bil isti dan v Prosvetnem domu na Opčinah, kjer se nadaljuje pomladanska sezona Openskih glasbenih srečanj, ki ju prireja ZSKD in domače društvo Tabor. Šlo je za drugo srečanje iz tega niza, nastopili pa sta violinistka Anja Bukovec in pianistka Miona Babič. Anja Bukovec je v prvem delu izvedla Sonato št. 1 v g molu BWV 1001 za violino solo Johanna Sebastiana Bacha in skupaj z Miono Babič (na sliki spodaj) - Rondò capriccioso op. 28 za violino in klavir Camilla Saint-Saënsa. V drugem delu je Miona Babič izvedla Sonato št. 30 v E duru op. 109 Ludwiga van Beethovna, Estampes Claua Debussyja in Etudo št. 6 v a molu iz zbirke Études d'execution transcendante d'après Paganini Franza Liszta.

ŠE DVE ŠTEVILKI SKAVTSKEGA GLASILA JAMBOR

Že marca, zdaj pa še aprila, sta izšli 5. oziroma 6. številka Jambora, glasila slovenskih zamejskih skavtov in skavtinj.

V obeh številkah je, poleg običajnih poročil o delovanju raznih vej skavtske organizacije in priložnostnih zapisov, več zanimivih prispevkov. Tako ne more mimo bralca *Duhovna misel*, ki jo pripravlja Svojejavni kondor. Osnovo zanjo poišče pisec v kaki pesmi (v 5. številki je to Balantičeva) ali drugačnem zapisu (v 6. številki je svetopisemski psalm), nato pa izpove ob tem svoje misli. Gre za kratka, a zanimiva razmišljanja, polna notranjega bogastva in čustvovanja.

V teh dveh številkah se je tudi razvila v obliki pisma uredništvu zanimiva debata med Svojejavim in Svojevrsnim kondorjem. Prvi je namreč v tretji številki Jambora objavil članek, v katerem je "poleg drugega govoril o domnevnih napakah v mišljenju današnjih dni." Na ta članek je reagiral s pismom Svojevrsni kondor v peti številki, zdaj pa mu odgovarja, spet v obliki pisma, Svojejavni kondor. Ni izključeno, da se debata, nabita s filozofskim izvajanjem, ne bo nadaljevala.

MAB

ZAHVALA

26. marca smo se v Bertokih poslovili od naše dobre VALERIJE BUZEČAN por. HRVATIN

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ali se na katerikoli način spomnili drage pokojnice. Posebna zahvala gospodu Milanu Nemacu ter svetoivanskemu cerkvenemu zboru.

Žalujemo mož Peter, hči Nadja z družino ter ostali sorodniki

SCGV KOMEL / ŠESTO SREČANJE Z GLASBO

MOGOČNA ZVOČNOST TROBENT IN ORGEL

TATJANA GREGORIČ

Orgle kot solistični instrument in orgle v soigri s trobento so imele osrednje mesto na sobotnem (10. aprila) Srečanju z glasbo, šestem večeru v okviru letošnje sezone Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici. Gost v cerkvi sv. Ivana je bil Trio Baraga, ki pove-

zuje ugledna slovenska trobentača Stanka Praprotnika in Petra Jevšnikarja in italijanskega pianista in organista Luco Ferrinija. V korektni skupni igri in dovršenih interpretacijah so glasbeniki predstavili program, katerega glavni so sestavljala dela priznanih skladateljev 17. in 18. stoletja. Za uvodno slavnostno glasbeno atmosfero, ki jo vse-

FOTO: BARAGA

V PODGORI

SPOMINSKA MAŠA ZA BOGOMIRA ŠPACAPANA

Zadnje nedeljo je bila na pobudo Prosvetnega društva Podgora in ZCPZ v župni cerkvi v Podgori spominska maša ob drugi obletnici smrti dirigenta, organista in kulturnega delavca Bogomira Špacapana. Pri maši, ki jo je ob so-maševanju drugih duhovnikov daroval ljubljanski kanonik dr. Ivan Merlak, je podgorški mešani zbor pod vodstvom Mirka Špacapana izvajal mašo, ki jo je napisal pevodja sam, in nekaj drugih pesmi. Sledil je spominski govor, nato pa je nastopilo še pet pevskih zborov, ki so bili tako ali drugače povezani s pokojnikovim delovanjem.

Spominske besede za pokojnega Bogomira Špacapana je imel časnikar Saša Martelanc. Najprej je prikazal njegove osnovne življenjske oz. človeške poteze, nato pa njegovo predanost kulturnemu delu, petju, orglam in cerkveni glasbi nasploh. Špacapanova življenjska pot je poznala v bistvu to, kar bi lahko imenovali tri Slovenije: matično domovino, zamejstvo in zdomstvo. Povsod je živel in tam tudi deloval. Martelanc je svoje misli zaključil s tem, da je dal njegov lik za zgled tudi drugim. Priložnostno pismo je poslal tudi goriški nadškof p. Bommarco.

V drugem delu, po maši, je nastopilo pet pevskih zborov (eden je odmanjkal). Po dve pesmi so zapeli cerkveni zbor Jamlje-Brestovica (dir. Marija Antonič), zbor Mirko Filej (Z. Klanjšček), cerkveni zbor Miren (Andrej Budin, org. Anton Klanjšček), zbor Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj) in zbor Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček, org. Lojzka Bratuž). V imenu prirediteljev sta se vsem zahvalila Sabina Antonij in Zdravko Klanjšček.

kakor ustvarjajo glasbila v omenjeni kombinaciji, je "poskrbela" transkripcija Händlove priljubljene skladbe *La Rejouissance* iz skladateljeve zbrane *Music for the Royal Fireworks*. Čeprav cerkev sv. Ivana ne ponuja najugodnejših akustičnih pogojev za popolnost doživljanja estetskega fenomena mogočnega zvoka trobil in orgel in smo zato prvo zaigrano melodijo resnično lahko občutili kot zvočno nasilje, se je slednje - ob perfektnosti poustvarjalcev - z vsako zaigrano skladbo blažilo in prehajalo v srečanje s prikupnostjo in prijetnostjo zvočnega razkošja. Le-to se je ob izvrstni igri Stanka Praprotnika in Petra Jevšnikarja in korektni orgelski spremljavi Luco Ferrinija lepo razvijalo tako v dveh krajših skladbah (*Trio*, *Basse de trompette*) J. f. Dandrieuja, francoskega mojstra iz začetka 18. stoletja, kot tudi v *Partiti sopra la Romanesca* M. Rossija in zaključnem Vivaldijevem *Koncertu v C-duru za dve trobenti* (trans. R. Lepard). V značilni baročni zvočni milje sta se primerno "vkomponirali" tudi *Toccata II* (in II. Knjige) G. Frescobaldija in *Toccata IV* B. Pasquinija za orgle solo, ki ju je - v okviru zmožnosti instrumenta! - dovolj uglajeno izvedel Luca Ferrini. Programsko presenečenje sta ponudili skladbi sodobnega furlanskega glasbenika Giovannija Cancianija, skladatelja, orglavca, pedagoga, muzikologa in zbiratelja glasbenih instrumentov. Tako njegova *Sonata concertante v D-duru za dve trobenti in orgle* (posvečena prazniku sv. Pavla) kot pastorale (II. Stavek iz Sonate v d-molu "More Venetorum", ki ga je na koncertu izvedel Peter Jevšnikar) ohranjata spomin na preteklost in se le v krajših detaljih spogledujeta tudi z novjšimi, zvočnimi prvini. V omiljenem sodobnejšem zvoku je izzvenela tudi skladba *Prayer of Saint Gregory*, ki jo je napisal ameriški skladatelj Alan Hovaness l. 1911, na goriškem srečanju pa z vsem potrebnim poustvarjalnim žarom izvedel Stanko Praprotnik.

V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ

KONČAL SE JE NATEČAJ MARCOSIG

V tednu od 5. do 11. aprila so stale na odru velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž slovenska, italijanska, avstrijska in hrvaška zastava. V času, ko smo v nemirni Evropi pričeli hudemu mednarodnemu nerazumevanju, so različni jeziki v Gorici našli skupen jezik v univerzalni govorici glasbe in prek te posredovali sporočilo miru in sloge.

Mednarodno tekmovanje Alpe Jadran, poimenovano po Alfredu in Vandi Marcosig, za mlade violiniste (17. izvedba) in čeliste (7.) je za nami. Spremljevalcem pobude ostaja lep spomin na več kot 130 mladih glasbenikov iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Madžarske, pa tudi Albanije, Tajvana, Južne Koreje in Japonske, ki so s svojimi plemenitimi napori obogatili prostore Kulturnega centra in mu dali novega življenja. Krona natečaja je bil nedeljski popoldan, ko sta bila na sporedu nagajevanje in koncert najboljših udeležencev. Po obrednih nagovorih predstavnikov pokrajinskih in občinskih oblasti ter predstavnikov organizatorjev so poleg njih stopili na oder in podelili priznanja nagajencem še umetniški vodja Alessandro Molin, predsednica dveh komisij Margit Spirk, prof. Vinko Fabris in štiri sinovi zakoncev Marcosig. Ker je seznam nagajencev (in prejemnikov diplom za zasluge) v posameznih starostnih kategorijah dolg, navajamo samo imena prvovrščenih. V kategoriji A violinistov se je uvrstil na prvo mesto zelo mladi Slovenec Domen Lorenz, v kategoriji B ex aequo Hrvatica Antoinet-

FOTO: BARAGA

te Besak in Slovenka Maja Savnik, v kategoriji C na drugo mesto Hrvat Matija Jančec

(prva nagrada ni bila podeljena), v kategoriji D odlična Albanka Orgesa Dylgeri. V kate-

goriji A čelistov je prejel prvo nagrado Slovenec Luka Sulič, v kategoriji B Madžarka Fanni Neimeth, v kategoriji C Italijanka Mara Miribung, v kategoriji D Hrvat Petar Kovačič. Tudi krajši koncert najboljših je pokazal, kako mladi gojenci z zrelim temperamentom razvijajo talent, ki jim je bil zaupan. Že dan po nagajevanju pa so začeli turnejo, ki jih je vodila od Benetk do Gradca, Celovca in Salzburga (koncerta v Zagrebu in Varaždinu sta zadnji trenutek odpadla). DD

POKLON ZAKONCEMA MARCOSIG

V sklopu mednarodnega natečaja so organizatorji privedili v sredo, 7. t.m., koncert kot poklon in spomin na zakonca Alfreda in Vando Marcosig, ki sta si natečaj zamislila in ga z veliko vnemo vodila do svoje prerane smrti. "Alfredo in Vanda sta še z nami, nam dajeta moč, da nadaljujemo po načrtani poti," je uvodoma povedal predsednik združenja *Musica senza frontiere* Rodolfo Medeot. Laskave besede je namenil vodstvu našega Kulturnega centra, slovenskega in vedno bolj mednarodnega kulturnega hrama, ki je letos nekako "posvojil" pobudo; "to je tudi jamstvo, da se bo ta samo še razvijala in ostala v našem mestu".

Začel se je koncert, na katerem je nastopil sam cvet

cvetov mladih nagajencev s tekmovanjem zadnjih let, ki so pokazali sadove svoje že zrele umetniške poti. Prvi je nastopil Slovenec Rok Zgonc z znano *Ciaccono* iz II. Bachove partite za violino. Sledila mu je nežna japonska čelistka Sara Minemoto s stavkom iz Beethovnovih sonate. Za njo sta s svojo violino nastopili res dobra Hrvatica Vinka Fabris s stavkoma iz Prokofjevove sonate in Martina Molin iz Benetk s Strawinskyjevo *Toccato* in arijo. Iz Solnograda, zibelke genijev, je prišel "enfant prodige" Thomas Irnberger, ki je s tevtonsko popolnostjo in izredno muzikalnostjo zaigral Ysayeovo *Balado* iz III. sonate za violino Op. 27. Čustveno ekstatičen čelist iz Trenta Tobia Revolti pa je

na koncu z veliko lirično napestostjo izvedel nekaj stavkov Beethovna in Schumanna.

Zgodi se, da odhajajo poslušalci z marsikaterega koncerta ne posebno prevzeti. Tokrat ni bilo tako. Vsakdo je lahko okusil, kako veliko bogastvo so za vsak narod mladi glasbeniki, ki s svojo dinamično svežino in talentom položijo les violine na srce in mu prislunjejo. Prek njihovih odličnih izvedb smo lahko spoznali, kaj pomenijo tehnika, vaja in talent; pa še simbioza med izvajalcem in instrumentom, kosom lesa, ki postane živ, ko mu predani glasbenik vdihne dušo. Prav ta je bistven in odločujoč dejavnik, ki navdihuje večno nova občutja. Duše sta imela dobrohotni Alfredo in energična Vanda res veliko. Zato je njuna intuicija velika, natečaju pa se piše lepa prihodnost. DD

DAR SLOVENSKE IN ITALIJANSKE ŠOLE V SPOMIN NA SEN. BRATINO

SENATORJI ZA SOŽITJE

V petek, 9. tm., je bilo v goriškem Avditoriju živahno, saj so dvorano napolnili učenci italijanskih in slovenskih srednjih šol Locchi in Trinko, zgrnilo pa se je tudi veliko časnikarjev, saj se ne zgodi vsak dan, da pride v naše kraje podpredsednik senata Carlo Rognoni, da bi podaril denar šolam. Prav to je napravil v spomin na prezgodaj umrlega slovenskega senatorja Darka Bratina, saj so senatorji v Rimu zbrali okrog štirideset milijonov lir za slovensko in italijansko šolo, da bi nakupili multimedijško opremo za šolsko rabo. Tujka "multimedijški" pomeni vse tiste aparature, ki imajo opravka s sliko, glasbo, računalniškimi podatki itd. Tako bosta šoli nakupili videokorderje, digitalne kamere in projektorje, da bi šolarji omenjenih šol in njihovi mestni vrstniki v kratkem pripravili video projekt, s katerim bodo prikazali svoje in mestno življenje.

Aparature bodo na voljo vsem goriškim šolam, kot so zatrdili na prijetnem srečanju; prijetnem zato, ker je sloves-

FOTO: BARAGA

nost potekala v izredno prijateljskem vzdušju, takem, kakršnega je gojil in si ga za goriško in obmejno področje želel pokojni senator Bratina; pri svojem delu se je zavedal pasti naše družbe in je zato vedno prigovarjal člane naše sredine, naj bomo odprti do drugih, a naj obenem še kako gojimo lastno identiteto. Tudi o tem je spregovoril predstavnik pobudnika srečanja, ki je bilo Društvo Darko Bratina, katerega predsednik je dr. Livio Semolič. Le-ta je v slovenskem in italijanskem jeziku

spregovoril o pokojniku in se zahvalil senatu, ki je pokazal zanimanje za živo sožitje ob meji. V imenu goriške pokrajinske uprave je spregovoril njen predsednik inž. Giorgio Brandolin, ki se je tudi zavzel za boljše medsebojno poznavanje in za mirno sožitje ob meji. Podžupan Giorgio Nosselli je spregovoril v imenu občinske uprave in dejal, da bi bilo lepo, če bi slovenska in italijanska šola lahko bili pod isto streho; tudi on je govoril o sožitju in boljšem poznavanju. Nato sta spregovo-

ri ravnateljici nagajenih šol, najprej ga. Rozalija Simčič Lojk, ki se je spomnila pokojnega Bratine kot bistrega fantiča, medtem ko je ravnateljica italijanske šole Locchi Laura Fasiolo povedala, da je bogastvo Gorice gotovo prav v različnosti kultur in v medsebojnem oplajanju. Podpredsednik senata Rognoni je pozdravil po slovensko in nato v italijanščini spregovoril o dalekovidnem delu pokojnega Bratine, ki se je vedno zavzemal za enakopravno sožitje, in to v vsej Evropi, ne samo doma. Rognoni je po svojem nagovoru podelil denar ravnateljicama, nakar so zapeli otroci obeh šol; ob koncu so pod vodstvom prof. Borisa Stakula skupaj zapeli Beethovnovo *Himno radosti*.

Lepe prireditve so se udeležili poleg dijakov tudi svojci pokojnega senatorja, žena Carmen s hčerka Majdo in Milo ter sinom Vojkom, prisotni pa so bili tudi senatorji Mitja Volčič, Fulvio Camerini in Lorenzo Forcione, poslanec Mario Prestamburgo ter predsednik deželne sveta Antonio Martini in podpredsednik iste ustanove Miloš Budin ter seveda vrsta drugih krajevnih uglednih predstavnikov oblasti. JUP

NOGOMET / DAVID GERGOLET O MLADOSTI IN NJENEM JUBILEJU

NAPREDOVANJE IN ZAUPANJE V MLADE

IGOR COTIČ

Razlogov za takšno veselje razpoloženje je bilo več: dosežena zmaga v zadnji domači tekmi letošnjega prvenstva in napredovanje, ki se ujema s 30-letnico obstoja domačega društva.

O uspešni sezoni doberdobskih nogometašev smo se pogovorili z **Davidom Gergoletom** (na mali sliki desno), ki že vrsto let uspešno nastopa na nogometnih igriščih. Začel je igrati pri cibanih matičnega društva, nato je nastopal v mladinskih prvenstvih z združenimi ekipami. Igral je tudi v promocijski ligi z Juventino. Sedaj pa že četrto leto zapored brani barve doberdobske Mladosti in je prav gotovo veliko pripomogel k uspehom zadnjih let.

David, ali si sploh pričakoval ob začetku prvenstva napredovanje v prvo amatersko ligo in kdaj si pravzaprav začel verjeti v podvig?

V Doberdobo so v prejšnjo nedeljo, 11. aprila, pripravili veliko slavnost. Nogometaši Mladosti so že v soboto postavili šotor na nogometnem igrišču in prespali noč kar v njem. Naslednjega dne so dosegli zmago, praznovali ob jedači in pijači v družbi odbornikov in številnih navijačev ter nato krenili s traktorjem in z vozom po vasi.

Pred začetkom prvenstva je bil glavni cilj moštva obstanek v ligi. V nadaljevanju prvenstva smo spoznali, da se lahko enakovredno merimo z vsemi nasprotniki in smo takoj od začetka bili na vrhu lestvice. Trdneje pa smo začeli verjeti v končni uspeh po prvem delu prvenstva, ko smo postali zimski prvaki.

Je prišlo do napredovanja naključno ali je bil to sad večletnega dela?

Letošnje napredovanje ni bilo načrtovano. Nedvomno je k podvigu prispevalo dejstvo, da smo imeli srečo in da smo izkoristili vse dane prilžnosti. Večkrat nam je uspelo zmagati kljub slabše pri-

kazani igri. Nekaj zmag smo dosegli tudi v zadnjih minutah igre. Mislim pa, da je bil skrivnostni ključ za napredovanje v tem, da je moštvo sestavljalo dvajset dobrih, enakovrednih igralcev. Tudi tisti nogometaši, ki so imeli manj prilžnosti za igranje, so na igrišču dali vse od sebe in prišli do izraza ob pravem trenutku. Fizično smo bili dobro pripravljene, tako da v prvenstvu ni prišlo do hujših poškodb in je trener lahko razpoglagal z vsemi igralci.

V primerjavi z lanskim prvenstvom ste se okrepili. Kako je prihod novih igralcev vplival na igro in vzdušje v moštvu?

FOTO: BUMBACA

Ogrodje ekipe je ostalo v bistvu nespremenjeno. Pridobili smo le štiri nove igralce, ki so se takoj dobro vključili v moštvo in dobro opravili njim zaupane naloge.

Mladost je dosegla napredovanje pred zaključkom prvenstva z visoko prednostjo pred ostalimi nasledovalci. V čem se je razlikovala igra vašega moštva od ostalih?

Razlika je bila predvsem v tem, da smo mi prikazali zbrano in dovršeno igro skozi celo prvenstvo. Ostali ekipe, Fincantieri in Medea, ki se še potegujeta za napredovanje v višjo ligo, predvajata lep nogomet, a z nihanji.

Kakšen je odziv domačinov na moštvo?

Nogomet je v Doberdobo zelo priljubljen in ima bogato tradicijo. Številni navijači spremljajo moštvo tako na domačih tekmah kot na gostovanjih. Okrog moštva je vedno vladalo veliko zanima-

nja, to se je še povečalo v zadnjih treh letih, ko je ekipa dosegla dve napredovanji.

Kako bi ocenil nastop mlajših predstavnikov v članski ekipi?

Igra je slonela predvsem na ramenih starejših igralcev, katerim je trener upravičeno zaupal. Ne smemo pa pozabiti na doprinos mlajših nogometašev, ki so se lepo izkazali, ko jim je bila dana prilžnost. Nekateri so si tako pridobili mesto kar v standardni postavi.

Kaj pa o sodelovanju mladinskih ekip?

Že vrsto let poteka na mladinskem področju sodelovanje med goriškimi slovenskimi društvi (Sovodnje, Juventina, Mladost). Do te pobjude je prišlo zaradi demografskega padca.

Vsako društvo skrbi za določena mladinska prvenstva in tako nudi najmlajšim možnost, da nastopajo s skupnimi močmi v različnih prvenstvih. Sicer bi obstajala nevarnost, da bi društvom ne uspelo sestaviti moštva in bi se marsikateri mlad nogometaš oddaljil od domačega okolja.

Kaj pa o tvoji prihodnosti in prihodnosti moštva?

Moja skrita želja je, da bi tudi v prihodnji sezoni ostal v matičnem društvu. To pa bo odvisno od dogovora z odborniki.

Če si želimo zagotoviti obstanek v višji ligi, mislim, da bo društvo moralo najeti nove, izkušene igralce. Več zaupanja pa bo treba nuditi tudi mladim domačim nogometašem, ki jih v našem okolju res ne primanjkuje.

KOŠARKA

PONOVA ZMAGA JADRANA

V nedeljo, 11. t.m., je Jadran Nuova Kreditna v predzadnjem, 25. kolu košarkarskega prvenstva C lige doma po težkem in izenačenem boju ter po enem podaljšku premagal ekipo Ardita SBS Leasing iz Gorice s točko razlike (76:75). Tekma je bila težka in izenačena. Na začetku so povedli gostje, nakar so se jim Jadranovci približali in v drugem polčasu tudi povedli za deset točk. Goričani so zaostanek nadoknadili in nekaj sekund pred koncem tekme tudi izenačili, tako da je bil potreben podaljšek. Zmaga Jadrana je prišla dve sekundi pred koncem. Jadranovci so zaostajali za dve točki, ko je Cerne dosegel koš izenačenja. Zaradi osebne napake nasprotnika je imel na razpoložbo še prosti met, ki ga je realiziral. V Jadranovi ekipi, ki je beležila vrnitev na igrišče Marka Hmeljaka in Davida Pregarca, je bil najboljši strellec Christian Arena z 28 točkami.

Po tej zmagi so Jadranovci na četrtem mestu s 30 točkami skupaj z ekipo Artena Amici del Basket iz Pordenona. Zadnje kolo bo naša združena ekipa igrala v gosteh pri Don Boscu. Če bo Jadran zmagal, Artena pa izgubila, bo zasedel končno tretje mesto.

V tem športnem koncu tedna so bile uspešne tudi ostale slovenske košarkarske ekipe razen Bora Radenske, ki je izgubil v gosteh v Porcii, in Doma Kmečke banke, ki je izgubil proti Pomu. V D ligi gre beležiti zmago Kontovela (60:51 proti Scogliettu) kot Cici-bone (63:58 proti Libertasu), v promocijski ligi pa zmago Brega proti Adriatici. Brežani so po tej zmagi s 30 točkami spet na vrhu lestvice.

15
ČETREK
15. APRILA
1999

FOTO: BUMBACA

ODBOJKA

OLYMPIA PO 38 LETIH

MARTINA HLEDE

Osemtrideset let je že preteklo, odkar se je v dvorani Marijine družbe na Placuti zbralo preko 60 mladih in starejših na pobudo profesorja Martina Krannerja in ob pomoči pokojnega duhovnika Mirka Fileja, da bi ustanovili športno društvo. Tako so na ustanovnem občnem zboru določili društvena pravila ter izbrali ime: Športno združenje Olympia. Občnemu zboru je predsedoval prof. Kranner, ki je bil na prvi društveni seji 28.3.1961 imenovan za prvega predsednika društva.

Društvo je na začetku gojilo predvsem odbojko, lahko atletiko in namizni tenis. Cilj je bil ta, da bi združili čimveč mladih, ki bi se zbirali na treningih in ki bi se udeleževali v teh panogah. Že od vsega začetka so atleti želi veliko uspehov, posebno v odbojki. V 38 letih delovanja je društvu

predsedovalo osem predsednikov. To so: Martin Kranner, Ivan Černic, Marjan Visintin, Karlo Brešan, Jože Vrtovec, Mirko Špacapan, Simon Komjanc in sedanji predsednik Franko Bagon.

Danes se SZ Olympia uveljavlja predvsem na odbojkar-skem področju: v letošnje prvenstvo so namreč vpisane štiri ženske ekipe (U 14 in 16, II. divizija ter C liga) ter tri moške ekipe (U16, I. divizija ter C liga). Te ekipe vodijo štirje trenerji: Sandro Legiša (U14-16 dekleta), Silva Meulia (II. divizija ter ženska C liga), Rajko Petejan (I. moška divizija) ter Boris Klokocovnik (U16 mladinci ter moško C ligo). Naj omenim tudi tečaj "mini-volley", ki se ga udeležujejo predvsem osnovnošolski otroci in na katerem se učijo predvsem osnovnih odboj-karskih pravil in tehnike. Tečaj vodi Vanja Cernic.

MNOŽIČNA POBUDA TUDI NA GORIŠKEM IN TRŽAŠKEM

USPEL POHOD VIVICITTÀ

V nedeljo, 11. aprila, je v 44 mestih v Italiji in 15 mestih v tujini potekala že 16. izvedba mednarodne manifestacije v hitri hoji Vivicità, ki jo prireja združenje Uisp (Italijansko združenje šport za vse) v sodelovanju s številnimi organizacijami (med temi tudi Združenje slovenskih športnih društev v Italiji in Slovensko planinsko društvo Gorica). Manifestacija je potekala tudi v Trstu ter Gorici in Novi Gorici (na sliki: na mejnem prehodu).

V Trstu se je pohoda udeležilo kar 800 ljudi, od katerih se je 536 vpisalo v tekmovalni del pobude. Tekmovalci so se pomerili na 12 km dolgi progi. V moški konkurenci je zmagal Roberto Furlanec, predstavnik ekipe Marathon TS. Drugi je bil Gino Caneva (GS Aldo Moro Paluzza), tretji pa Guido Patocco (Marathon TS). Med ženskami je prvo mesto zasedla No-

FOTO: BUMBACA

vozelandčanka Sally Jane Peacock, druga je bila Marta Feltre, tretja pa Serena Bonin (General).

V netekmovalnem delu pa gre beležiti lep uspeh slovenskega dijaškega doma Srečko Kosovel iz Trsta, ki je bil prvi med najbolj številnimi skupinami: njegova ekipa je štela kar 17 udeležencev, v glavnem iz skupine Ptiki brez gnezda, ki so jo sestavljali

mladi s Kosova, iz Albanije in Romunije. Druga je bila skupina Amici Tram di Opicina, tretja pa Fincantieri.

V Gorici in Novi Gorici pa se je manifestacije udeležilo nad 500 ljudi. Pred začetkom hitre hoje so udeležence pozdravili župana Gorice in Nove Gorice Gaetano Valenti in Črtomir Špacapan ter goriška pokrajinska odbornica Rosaria Di Dato. Med drugim so

poudarili povezovalni pomen tovrstnih pobud v znamenju sodelovanja, prijateljstva in medsebojnega spoštovanja med narodi. Manifestacija pa je izvenela tudi kot poziv k ustavitvi vojne vihre na Balkanu, mimo katere govorniki niso mogli iti.

Tudi na Goriškem so udeleženci prehodili 12-kilometrsko progo, na koncu pa so nagrade prejele najštevilnejše skupine in najstarejši oz. najmlajši tekmovalci. Najštevilnejša skupina je bila skupina Mark iz Sempetra s 76 udeleženci, drugi so bili novogoriški upokojenci z 72 udeleženci, tretja pa je bila skupina Cuore Amico iz Gorice s 67 udeleženci. Najstarejši udeleženec pohoda je bil 79-letni Amelio Garen, najstarejša udeleženka pa Marica Čeperli. Nagrado za najmlajše udeležence pa so prejeli kar trije petletni dečki. Posebno priznanje sta prejela skupina paraplegikov, ki so se udeležili pohoda, pa tudi najhitrejši udeleženec: to je bil Cesare Ballaben.

IŽ

GOSTOVANJE SSG V KULTURNEM CENTRU L. BRATUŽ

BUTALSKE MODROSTI OSVOJILE TUDI NOVOGORIŠKO MLADINO

IVA KORŠIČ

S steklenico penečega se šampanjca je enkratno ubrana in nadvse uspešna igral-ska štiripresna deteljica Slovenskega stalnega gledališča - Vojko Beljšak, Stojan Colja, Aleš Kolar, Danijel Malalan - nazdravila petdeseti ponoviti odrske postavitev butalskih modrosti, ki jih je s svojim mojstrskim humoristično-satiričnim persom tako

čudovito zarisal Fran Milčinski. Njegove posrečene orise "modrih" Butalcev (koliko jih še živi na tem širnem, a obenem tako majhnem svetu!) je režiser mlajše generacije Jaša Jamnik rešil papirnatih spon in jim z živo igro mladih dramskih umetnikov vdahnil dušo ter jih pregnetil v nepozabne odrske like, ki so že petdestkrat živahno prevetrili naše večje in manjše odre. Pred nedavnim so

navdušili tudi mlade abonente Goriškega vrtljaka, kot smo pred časom že poročali v našem tedniku.

Naj ponovno poudarimo, da so igralci ponudili nepozaben, slasten enourni gledališki užitek brez scenske zaslombe in rekvizitov z golo, a izredno izbrušeno, n drobno naštudirano igro, v kateri ima glavno vlogo pisateljova misel in njeno odkritje sporočilo in pa nedvom-

no iskriva mimika in dinamično pospešen gib, ki ju je igralcem tako dragoceno znal posredovati Branko Završan.

Zamejski ansambel je najbolj duhovite "butalske" odlomke, strnjene v enovito pripoved, podaril v torek, 13. aprila, v veliki dvorani goriškega Kulturnega centra Lojze Bratuž približno dvestotim študentom Srednje tehnične šole iz Nove Gorice. Končni aplavz in šopek rožic, ki ga

je izvajalcem poklonila študentka, je omilil neljube občutke igralcev, ki so bili ob začetku predstave dobesedno "tarča" frače kakega skrajno neolikanega študenta, ki očitno ne ve, kako se je treba vesti v gledališču.

Ob koncu tega kratkega poročila bi pridala še grenko noto, ki ne dela časti našim goriškim višjim šolam: vodstvo Slovenskega stalnega gledališča je omenjeno predstavo *Butalci* ponudilo v ogled tudi dijakom naših višjih šol, a - kot nam je znano - sta jo ravnateljstvo in profesorski zbor odklonila, češ da je uprizoritev namenjena le otrokom in srednješolcem.

Dvomim, da bi se s to izjavo strinjal pisatelj Milčinski! Ni mi znano pa, s katero pripombo sta omenjena šolska organa zavrnila tudi drugo ponudbo SSG, in sicer dramatisirano pripoved *Balerina*, *Balerina* v pretresljivi izvedbi igralke Lučke Počkaj, v režiji Branka Završana, in z možnostjo pogovora z avtorjem Markom Sosičem, sedanjim ravnateljem in umetniškim vodjo SSG.

Če se višje šole tako mačehovsko vedejo do naše zamejske umetniške hiše, se nikar ne čudimo, ko opažamo, da zahaja v gledališče tako malo višješolcev!

16

ČETRTEK
15. APRILA
1999

OGLAS

Zaradi slovesa in kakovosti gradenj več naročil in dela kot kdajkoli prej

Primorje, Družba za gradbeništvo, inženiring in druge poslovne storitve v Ajdovščini zmeraj znova ugodno preseneča. Tudi v razmerah in pogojih ostre konkurence med gradbenimi podjetji v Sloveniji, pa tudi podjetij iz tujine, npr. iz Italije, Avstrije in Nemčije, ki bi rada pridobila naročila oz. dela v slovenski državi, Primorje prednjači. Toliko naročil in dela kot jih imajo letos ta družba iz Ajdovščine ni imela še nikoli v preteklosti. To z zadovoljstvom poudarja dipl. ing. gradbeništva Dušan Črnigoj, generalni direktor in predsednik uprave družbe. Zavzeto se trudi vseh 1.400 zaposlenih - pogosto delajo tudi ponoči - na primer na gradbiščih avtocest, tudi odseka hitre ceste od Sela do Vipave. Pa vendar ne zmorejo opraviti vsega, zato s Primorjem sodelujejo pri izvedbi del mnoga manjša in srednje velika zasebna podjetja oz. samostojni podjetniki ali obrtniki raznih strok. "Upoštevaje vse, ki sodelujejo pri izvajanju naročil, je na naših gradbiščih vsak dan zaposlenih okoli 2.200 delavcev," pojasnjuje Dušan Črnigoj. Ob tem pa očitno zaradi svoje skromnosti ne pove, da Primorje, pred leti, ko je bilo slovensko gradbeništvo v veliki krizi, ni propadlo predvsem zaradi njegovih prizadevanj in naporov.

Družba Primorje izvaja veliko gradenj, od teh kar okoli 70 odstotkov na področju nizkih gradenj. Pri tem bodo zgradili kar četrtno novih avtocest (na Primorskem hitrih cest), ki jih načrtujejo v Sloveniji v okviru posebnega programa. Vseh gradenj in drugih dejavnosti, ki jih izvajajo, seveda ni moč naštetih in podrobneje obrazložiti. Kot omenjeno, je posebno pomemben avtocestni program, tudi tisti del, ki se nanaša na razširitev in modernizacijo ustroja t.i. hitrih cest na Primorskem, v smereh proti Novi Gorici in proti Kopru oz. proti Slovenski Istri. Med deli, ki jih izvaja ajdovska Družba Primorje, omenjamo nadalje modernizacijo in razširitev hidroelektrarn Plave II. in Dobar II., gradnjo raznih objektov v Luki Koper, pred kratkim pa so podpisali tudi pogodbo za zgraditev 2,5 km dolge železniške proge Hodoš-mad-

Gradbišče pokritega vkopa na bodoči hitri cesti med naselji Cesta in Vipavski križ

žarska meja, s katero se bo Slovenija s svojim železniškim omrežjem neposredno povezala z železnico na Madžarskem.

Spričo naraščanja obsega poslovanja se povečuje tudi prihodek. Lani je ta znašal okoli 16 milijard tolarjev, od česar je bilo kakih 300 milijonov tolarjev dobička, letos pa naj bi prihodek družbe narasel na približno 20 milijard tolarjev.

PRIMORJE POSTALO VEČINSKI LASTNIK DRUŽBE STAVBENIK V KOPRU

Pred nedavnim je predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek Primorju na posebni slovesnosti izročil certifikat kakovosti za celovito poslovanje po standardu ISO 9001. To je prvi tak primer v slovenskem gradbeništvu, priznanje pa je ajdovski družbi podelila komisija certifikacijske hiše Bureau Veritas International.

Kar zadeva kakovost oz. dosežke v tehnologiji in pri gradnjah, ki so jih dosegli v zadnjem času, naj poudarimo, da upo-

števaje zelo stroga merila in zahteve poleg že naštetih del gradijo tudi novo zgradbo Goriške knjižnice Franceta Bevka in druge objekte v Novi Gorici, škofojsko gimnazijo v Vipavi, avtobusno postajo v Ajdovščini, pa razne objekte v Kopru, Izoli in v Postojni. Z obnovo v potresu poškodovanih hiš in drugih objektov v Posočju prispevajo k odpravi posledic naravne nesreče. Ajdovski delavci in strokovnjaki gradijo tudi objekte, ki jih financira program Phare Evropske unije.

Družba proizvaja v okviru svoje dejavnosti tudi gradbeni material za svoje potrebe. Pri tem uvajajo nove tehnologije in razvijajo nove izdelke: predvsem specialne betone z visokimi trdnostmi in izboljšano trajnostjo, ki so novost v proizvodnji gradbenih materialov v Sloveniji. "Ostati moramo v samem vrhu slovenskega gradbeništva in biti konkurenčni tujim podjetjem, vzgajati moramo dobre kadre, s katerimi bomo lahko tudi v bodoče uvajali najsodobnejše tehnologije in nabavljali sodobna sredstva za

izvajanje del, naše storitve moramo v največji možni meri približati naročnikom, graditi moramo hitro in kakovostno," je ob sprejemu certifikata kakovosti po standardu ISO 9001 poudaril generalni direktor in predsednik uprave Primorja Dušan Črnigoj. Dodal je, da se tuje konkurence, denimo gradbenih podjetij iz Italije, ne bojijo, "ker imamo enako dobre tehnologije in kakovost gradenj". In še: "po kakovosti je gradbeništvo v Primorju prav gotovo na svetovni ravni." Primorje je nedavno izvedlo pomembno dejanje, ki bo vplivalo na združevanje v tej dejavnosti na Primorskem in tudi ugodno vplivalo na težnje gradbeništva v Sloveniji. Z nakupom delnic gradbenega podjetja Stavbenik v Kopru je ajdovska družba namreč postala večinski lastnik tega podjetja. V obrazložitvi nakupa je zapisano tudi naslednje: "Ajdovsko Primorje z nakupom Stavbenika načrtuje izboljšati položaj primorskih gradbenikov in zagotoviti socialno varnost vseh, ki so zaposleni v obeh družbah. Primorje se bo po prevzemu Stavbenika sicer še vedno ukvarjalo z nizkimi gradnjami, kot so hidrogradnje, hidroelektrarne, ceste, železnice, rudarstvo ter s proizvodnjo gradbenega materiala, kot so agregati za betone in asfalte, armature, montažni elementi, lesni izdelki in podobno, vendar pa bo v poslovanju ohranilo tudi pomemben delež gradnje iz prej pripravljenih montažnih elementov. Skupaj s prevzeto družbo Stavbenik bomo na področju visokih gradenj dosegali učinke in boljše rezultate tudi na področju visokih gradenj, to je pri gradnji gospodarskih, poslovnih, stanovanjskih, turističnih in podobnih objektov na Primorskem, v Sloveniji in tudi v tujini."

Primorje, Družba za gradbeništvo, inženiring in druge poslovne storitve v Ajdovščini, v svoji dejavnosti zavzema visoko mesto tudi v merilu držav članic Evropske unije. Toda v Primorju in Stavbeniku vedo, kaj morajo še storiti, da bodo še boljši. Poudarjajo predvsem eno: da želijo nadaljevati tradicijo dobrih zidarjev iz Primorske, ki so bili znani po vsej Sloveniji in tudi drugod.

primorje